

KOYARWA AKAN
BISHARA TA HANNUN
YAHAYA

Yesu ya ce mata, "Ai, ni ne tashin matattu, ni ne kuma rai. Wanda ya gaskata da ni, ko ya mutu zai rayu."

—Yahaya 11:25

ME YA SA AKA RUBUTA BISHARA TA HANNUN YAHAYA?

“Yesu ya yi wadansu mu’ujizai da yawa dabam dabam a gaban almajiran, wađanda ba a rubuta a littafin nan ba. Amma an rubuta wadannan ne, domin ku ba da gaskiya Yesu shi ne Almasihu, Dan Allah, ta gaskatawa kuma ku sami rai a cikin sunansa.”

—Yahaya 20:30, 31

Yahaya da kansa ya ce, shi ne almajiri “wanda Yesu ke kauna.” Ba mu yi tsammani Yesu ya fi kaunar Yahaya fiye da sauran almajiransa ba, amma kila Yahaya ya fi kaunarsa. Yahaya ya fi jin dadin kaunar Yesu, shi kuma ya fi gane da dalilin zuwan Yesu da akinsa a duniya.

Shekaru da dama bayan an rubuta Bishara ta Hannun Matiyu, da ta Markus, da ta Luka, wata koyarwa ta watsu cewa Yesu mutum ne. Yahaya ya rubuta wannan Bishara don ya bayyana Yesu, Allah ne, ya zo da jikin mutum. Daga cikin yawan abubuwa na banmamaki wađanda Yesu ya yi, Yahaya ya rubuta su wađanda suka tabbata lalle shi Dan Allah ne yadda ya fađa.

Yahaya ya tabbatar da dalilan da shugabannin addini a wannan zamani suka fi Yesu, suka ba da shi domin a gicciye shi. Dalili ke nan, domin ya ce shi da Allah d’aya ne! Yahaya ya nuna yadda Yesu yana da shiri ya zama Dan Rago na Allah mai d’auke da zunubin duniya. Yesu ya ba da kansa hadaya mara aibi wanda Allah yake so domin ya fanshi mutanen duniya daga zunubansu.

Nufin Yahaya ne, kowa da ya karanta wannan Bishara (labari mai dadī) ya gaskata Yesu, ya karbi rai madawwami.

Addu’ata ke nan, wannan koyarwa ta Bishara ta Hannun Yahaya za ta bishe ku, ku gaskata Yesu Almasihu ku karbe shi Mai Cetonku da Ubangijinku. Yesu Mai Rai ne, zai ba ku rai madawwami. Ko za ka fađa masa cewa, “Yau na ki tsohon raina, na karbi sabon rai cikin Yesu”? Ka yi masa godiya sabili da sabon rai da ya ba ka. Ka yi zumunci da shi kowace rana. Ka yi tafiya bisa ga nufinsa kowace rana. Ka shaida wa wadansu cewa Yesu yana kaunace su kuma.

—(Mrs.) Vicky R. Benson

YADDA ZA KA YI NAZARIN MAGANAR ALLAH

1. Ka roki taimakon Allah. Kana bukatar taimakon Allah domin ka fahimta abin da kake nazarinsa. Ka yi addu'a da ke cikin Zabura 119:18. "Ka bude idona domin in ga gaskiyar shari'arka mai banmamaki."

2. Ka karanta ayoyi a hankali a kadaice. Ja layin KarKashin kalmomi da ka fi lura da su. Ka tuna, Allah yakan yi magana da zuciyarmu ta wurin maganarsa.

3. Ka ba da amsoshin tambayoyin da aka yi a littafin nan. Za ka sami amsoshin daga cikin ayoyin da ka karanta.

4. Ka daidaita amsoshinka da amsoshin da ke a bangon littafin nan na baya.

5. Ka haddace ayoyin da ke bayan kowane babi. Karanta kowace aya sau da dama, har ka iya fađe ta ba tare da dubawa ba. Kila za ka so ka rubuta ayar a kan wata Karamar takarda domin ka tafi da ita duk inda za ka tafi. Kowace rana ka fađe ta. Ka fađa wa wani ko wata domin ya duba takardarka ko ka yi kuskure. Ka maimaita ayar kowane mako, da kowane wata domin kada ka mantar da ita. Idan ka ajiye ayoyin a zuciyarka za ka gane maganarka da ayyukanka za su sâke. Ka zabi wadansu ayoyi da za ka haddace kuma.

6. Ka yi tunanin Maganar Allah da ka karanta, ka kuma haddace. Allah ya yi alkawarai gare su wadanda suke yin tunani a kan Maganarsa:

Kada wannan littafin dokoki ya rabu da bakinka, amma zai zama abin da za ka yi ta tunani a kansa dare da rana domin ka kiyaye, ka kuma aikata bisa ga dukan abin da aka rubuta a ciki, gama ta haka za ka yi albarka cikin hanyarka, ta haka kuma za ka yi nasara.

—Joshuwa 1:8

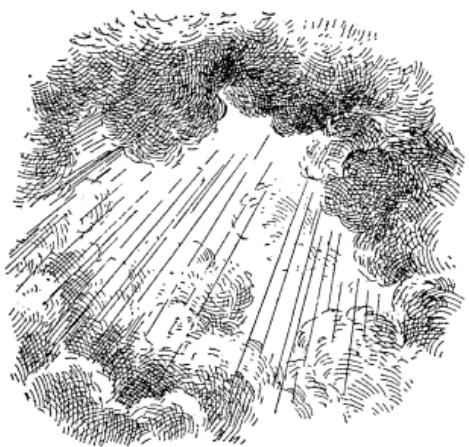
Maimakon haka, yana jin dadin karanta shari'ar Allah, yana ta nazarinta dare da rana. Yana kama da itacen da ke a gefen korama, yakan ba da 'ya'ya a kan kari, gan-yayensa ba sa yin yaushi, yakan yi nasara a dukan abin da yake yi.

—Zabura 1:2, 3

7. Yi aniya ka aikata abin da Allah ya fad'a. Yakubu 1:22 ya ce, "Amma ku zama masu aikata maganar, ba masu ji kawai, kuna yaudarar kanku ba." Yesu ya kwatanta mutum wanda ya ji magana amma bai aikata ba da wawan mutum da ya gina gi-dansa a kan rairayi. Da ruwa ya saukö gidan ya rushe. Amma mutum, ko mace, ko yaro wanda ya ji maganar Yesu, ya aikata kuma, an kwatanta shi da mutum mai hikima, wanda ya gina gi-dansa bisa fa. Sa'ad da ruwa ya saukö ya bugi gidansa bai fad'a ba. Sai mu yi biyayya ga abin da Allah ya fad'a sa'an nan za mu ci gaba cikin Almasihu, mu Karu da sanin Allah. Ka rubuta abin da za ka yi, sa'an nan ka yi shi. Allah zai taimake ka.

8. Ka shaida Maganar Allah ga wadansu. Kila za ka so ka fad'a wa wadansu cikin iyalinka abin da ka koya daga cikin Maganar Allah. Maimaitawar Shari'a 6:7 ta ce, "Sai ku koya wa 'ya'yanku su da himma. Za ku haddace su sa'ad da kuke zaune a gida, da sa'ad da kuke tafiya, da sa'ad da kuke kwance, da sa'ad da kuka tashi."

LABARI NA 1. AN GABATAR DA YESU ALMASIHU

Yahaya 1:1-18

¹Tun fil azal akwai Kalma, Kalman nan kuwa tare da Allah yake, Kalman nan kuwa Allah ne. ²Shi ne tun fil azal yake tare da Allah. ³Dukan abubuwa sun kasance ta gare shi ne, ba kuma abin da ya kasance na abubuwan da suka kasance, sai ta game da shi. ⁴Shi ne tushen rai, wannan rai kuwa shi ne hasken mutane. ⁵Haske na haskakawa cikin duhu, duhun kuwa bai rinjaye shi ba.

⁶Akwai wani mutum da Allah ya aiko, mai suna Yahaya. ⁷Shi fa ya zo shaida ne, domin ya shaidi hasken, kowa yă ba da gaskiya ta hanyarsa. ⁸Ba shi ne hasken ba, ya zo ne domin ya shaidi hasken. ⁹Akwai hakikanin haske mai shigowa duniya

da ke haskaka kowane mutun. ¹⁰Dā yana duniya, duniyar ma ta wurinsa ta kasance, duk da haka duniya ba ta san shi ba. ¹¹Ya zo ga abin mulkinsa ne, jama'a tasa kuwa ba ta karbe shi ba. ¹²Amma duk iyakar wadanda suka karbe shi, wato masu gaskatawa da sunansa, ya ba su ikon zama 'ya'yan Allah, ¹³wato wadanda aka haifa ba daga jini ba, ba daga kwadayin jiki ko nufin mutum ba, amma daga wurin Allah. ¹⁴Kalman nan kuwa ya zama mutum, ya zauna a cikinmu, yana mai matukar alheri da gaskiya. Mun kuma dubi daukakarsa, daukaka ce ta makadaicin Da daga wurin Ubansha.

¹⁵Yahaya ya shaide shi, ya daga murya ya ce, "Wannan shi ne wanda na ce, 'Mai zuwa bayana ya zama shugabana, domin dā ma yana nan tun ba ni.'"

¹⁶Dukanmu kuwa daga falala tasa muka samu, alheri kan alheri. ¹⁷Domin Shari'a ta han-nun Musa aka ba da ita, alheri da gaskiya kuwa ta wurin Yesu Almasihu suka kasance. ¹⁸Ba mutumin da ya taba ganin Allah dadai. Makadaicin Da, wanda yake yadda Allah yake, wanda kuma yake a wurin Uba, shi ne ya bayyana shi.

Abin da za ka Yi

A. Ka rubuta amsar kowace tambaya. In ba ka san amsa ba, ka sāke karanta labarin.

1. Wanene shi ne "Kalma"? _____ (aya ta 1)
2. Ina "Kalma" yake? _____ (1)
3. Wanene "Kalma"? _____ (4)
4. Ina ne Kalma ke haskaka? Cikin _____ (5)
5. Wa Allah ya aiko domin ya shaida hasken? Wani mutum sunnansa _____ (6).

[Wannan Yahaya Mai Baftisma ne, ba Yahaya wanda ya rubuta wannan Bishara ba.]

6. Suwanene ba su karbi Yesu ba? _____ (11).
[Isra'ilawa-wad'anda Allah ya zaba—ba su karbe shi ba.]
7. Ina ikon da aka ba su wad'anda suka karbi Yesu? Ya ba su ikon _____ (12).
8. Su wad'anda aka haifa daga wurin Allah, "wad'anda aka haifa ba _____ ba, ba daga _____ ko _____ ba, amma daga wurin _____" (13).

[Sa'ad da wad'ansu suka zama 'ya'yan Allah, abin banmamaki ne wanda Allah kansa ya yi. Ba domin an haife su wurin iyaye masu bi ba, ko domin su da kansu ke so, ko domin suna so su zama masu bin Yesu. Sabuwar haihuwa ta wurin Allah, ita ce aikin Allah kadai.]

9. Me "Kalman nan" ya zama? _____ (14)
10. Ina ne "Kalman" yake da zama? _____ (14)
11. Ina abu biyu da muka karba sa'ad da muka karbi Almasihu? "Dukanmu kuwa daga _____ muka samu, _____ kan _____" (16).
12. Da ya ke babu wanda ya ta'ba ganin Allah, wa ya zo domin ya bayyana shi? Makadaicin _____ (18).

[Domin Yesu shi ne Allah, yana da iko a nan duniya lokaci dai-dai da yake tare da Uban, inda yake tun fil azal. (Gwada aya ta 18 da aya ta 1.)]

B. Ka rubuta ayan nan, ka haddace ta: **Yahaya 1:12.**

Yesu Allah Ne –Ya Zo da Jikin Mutum

Kafin mu iya karbar Yesu, mu gaskata shi, sai mu san kowanene shi. Aya ta 18 ta ce Yesu ya zo ya bayyana mana Allah, domin ba wanda ya taiba ganin Allah. Daukakarsa yana haskaka ba misali. Tsarkinsa ya wuce ganewa.

Saboda mutum mai zunubi ne, yakan zama a duhu. Duhu a duniyan nan yakan sa mutum ya kyale Allah, ya yi zaman kansa aya ta 5 ta ce, duhun kuwa bai rinjaye shi ba.

Littafi Mai Tsarki ya ce, “**Allah haske ne, ba kuwa duhu gare shi ko kadan**” (1 Yahaya 1:5b). An ce da Yesu “**hakikanin haske**” yadda aka ce da Allah. Ta wurin wannan **hakikanin haske** mutum yakan ga kansa mai zunubi ne. Ta wurin wannan **hakikanin haske** kuma, yakan gane yadda Allah yake. Ya iya gane kuma yadda ya kamata ya zama.

Abin murna ne wannan hakikanin haske (Yesu) yakan haskaka cikin duhu na wannan duniya, ya bayyana mana Allah. Wata yarinya ta ce, “Yesu hoto ne mafifici wanda Allah ya yi!” Yesu hoton Allah ne –wani wanda mutum ya iya gani, ya iya ji, ya iya taiba.

Yesu ya zauna wurin mutane. A Tsohon Alkawari alfarwa ta sujada ita ce wurin da Allah ya zauna da mutanensa. Sa’ad da suka tashi tafiya zuwa wani wuri, suka dauki alfarwa ta sujada tare da su. Lokacin da Isra’ilawa suka yi zunubi d’aukakar Allah ta tashi daga alfarwa ta sujada, ko daga baya daga haikali na Allah da ke tsakiyarsu. Abin tausayi ne mutane da yawa ba su gane da shi ba. Dukansu da suka gaskata Allah suka ga d’aukakarsa cikin Yesu lokacin da yake duniya.

Yesu shi ne Kalmar Allah

Littafi Mai Tsarki ya ce, “Maganarka fitila ce wadda za ta bi da ni, haske ne kuma a kan hanyata” (Zabura 119:105). Wata suna na Yesu shi ne “Kalmar Allah.” (Gwada aya ta 1 da ta 14.) Littafi Mai Tsarki shi ne Maganar Allah a rubuce. Yesu shi ne Maganar Allah rayayye, domin Allah ya bayyana kansa ta wurin Yesu.

“A zamanin dā, Allah ya yi wa kakannin kakanninmu magana ta hanyoyi masu yawa iri iri, ta bakin annabawa, amma a zamanin nan na karshe sai ya yi mana magana ta wurin Dansa” (Ibraniyawa 1:1, 2a).

Yesu shi ne Rai na Allah

Ka taña yi tunani cewa, me ya sa muka zama 'ya'yan Allah sa'-ad da muka karbi Yesu a zuciyarmu? Dalili ke nan, **“shi ne tushen rai”** (aya ta 4).

Da fari, muka gane ta wurin Yesu dukan abubuwa sun kasance. (aya ta 3 da ta 10). **“Wato dukkan abubuwa an halicce su ne ta wurinsa, shi ne kuma makoma tasu. Shi ne gaba da dukkan abubuwa, dukkan abubuwa kuma shi ne ke riķe da su”** (Kolosiyawa 1:16b, 17). Yesu, kamar Allah, shi ne tushen rai. Shi kuma yana riķe rai. **“Shi kansa ne ke ba dukkan mutane rai, da numfashi, da dukkan abubuwa. Domin ‘Ta gare shi ne muke rayuwa, muke motsi, muka kuma kasance”** (Ayyukan Manzanni 17:25b, 28a).

Yadda mutum ya zama rayayyen mai rai sa'ad da Allah ya hura masa numfashin rai lokacin da ya halicce shi, haka kuma an ba Yesu iko ya ba su da suka karbe shi sabon rai madawwami (Yahaya 17:2). **“Duk wanda ke da Dan, yana da rai. Wanda ba shi da Dan Allah kuwa, ba shi da rai”** (1 Yahaya 5:12).

Kai, ka taña karbar sabon rai? Ka gaskata Yesu ya ba ka rai madawwami? Idan ka yi, ka zama cikin 'ya'yan Allah. Kana da nasa rai a cikinka. Idan ka yi zamanka cikin haskensa za ka karbi albarka bisa albarka (aya ta 16). Idan kai ba ka karbe shi ba, sai ka roķe shi yanzu ya ba ka wannan rai-ran nan madawwamiya.

Ko ka taña amsa gaisuwa a kofarka? Yesu yana tsaye wurinka yanzu, yana kwankwasa a kofar zuciyarka. Alkawarinsa ne, “**Kowa ya ji muryata ya bude kofar, sai in shiga wurinsa**” (Wahayin Yahaya 3:20b).

LABARI NA 2. YAHAYA MAIBAFTISMA YA SHIRYA TAFARKIN ZUWAN YESU

Yahaya 1:19-34

¹⁹Wannan kuwa ita ce shai-dar Yahaya, wato sa'ad da Ya-hudawa suka aiki firistoci da Lawiyawa daga Urushalima su tambaye shi, ko shi wanene.

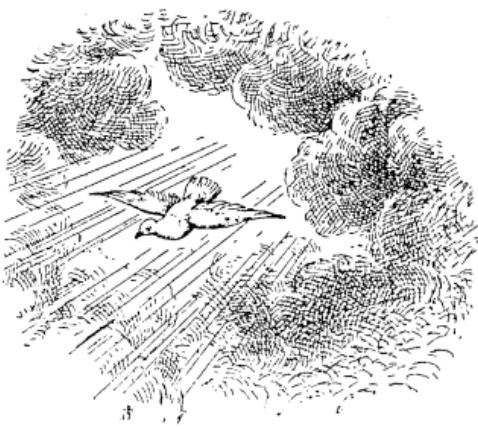
²⁰Sai ya fadi gaskiya, bai yi musu ba, gaskiya ya fada ya ce, “Ba ni ne Almasihu ba.”

²¹Sai suka tambaye shi, “To, yaya, Iliya ne kai?” Ya ce, “A'a, ba shi ba ne.” Suka ce, “Kai ne annabin nan?” Ya ce, “A'a.” ²²Sai suka ce masa, “To,

wanene kai, domin mu sami amsar da za mu mayar wa wadanda suka aiko mu? Me kake ce da kanka?” ²³Ya ce, “Ni murya ce ta mai kira a jeji, mai cewa, ‘Ku mike wa Ubangiji tafarki,’ yadda An-nabi Ishaya ya fada.” ²⁴Su ku-wa, Farisiyawa ne suka aiko su. ²⁵Sai suka tambaye shi suka ce, “To, don me kake yin baf-tisma in kai ba Almasihu ba ne, ba kuwa Iliya ba, ba kuma annabin nan ba?” ²⁶Sai Yahaya ya amsa musu ya ce, “Ni kam, da ruwa nake baftisma, amma da wani nan tsaye a cikinku wanda ba ku sani ba, ²⁷shi ne mai zuwa bayana, wanda ko maballin takalminsa ma, ban isa in balle ba.” ²⁸An yi wan-nan a Betanya ne, a hayin Ko-gin Urdun, inda Yahaya ke yin baftisma.

²⁹Kashegari Yahaya ya tsin-kayo Yesu na nufo shi, sai ya ce, “Kun ga, ga Dan Rago na Allah, mai dauke zunubin du-niya! ³⁰Wannan shi ne wanda

na ce, 'Wani mutum na zuwa bayana, wanda ya zama shugabana, domin dā ma yana nan tun ba ni.' ³¹Dā kam, ban san shi ba, sai domin a bayyana shi ga Isra'ila ne na zo, nake baftisma da ruwa." ³²Yahaya ya yi shaida ya ce, "Na ga Ruhu na saukowa kamar kurciya daga sama, ya kuma zauna a kansa. ³³Dā kam, ban san shi ba, sai dai wanda ya aiko ni in yi baftisma da ruwa, shi ne ya ce mi-ni, 'Wanda ka ga Ruhun na sauko masa, yana kuma zama

a kansa, shi ne mai yin baftisma da Ruhu Mai Tsarki.' ³⁴Na kuwa gani, na kuma yi shaida, cewa wannan Dan Allah ne."

Abin da za ka Yi

Ka cika filaye da kalma wanda ke daidai.

1. Yahaya Maibaftisma ya ce shi _____ ce ta mai kira a _____ (23).

2. Yahaya Maibaftisma ya maimaita maganar Annabi Ishaya da ya ce, "ku _____ wa _____ tafarki" (23).

3. Yahaya Maibaftisma ya ce, ko Yesu ya zo _____ ya zama _____ (27, 30).

[Wato Yahaya Mai baftisma ya zo domin ya shirya tafarkin Yesu, Yesu ya fi shi girma. Yahaya ya ce shi bai isa ya yi aikin bawa ya balle maballin takalminsa ba. Yahaya ya san girman Yesu.]

4. Sa'ad da ya bayyana Yesu ga dukan mutane, ya ce da shi _____ na _____, mai dauke _____ (29).

5. Yahaya Maibaftisma ya yi baftisma da ruwa domin ya bayyana shi ga _____ (31).

6. Yahaya Maibaftisma ya tabbata Yesu Dan Allah ne (haifaffe kamar mutum) domin Ruhun Allah ya sauko daga sama kamar _____ ya kuma zama a kansa (32). Wannan alama ce cewa Yesu zai yi baftisma da_____ (33).

Shirin Tafarkin Yesu

Shekara dari huđu ne, Isra'ilawa, zaibađđun Allah, ba su da wani annabi da zai ba su maganar Allah ba. Suna da Tsohon Alkawari da ya nuna masu alkawalolin Allah da abin da yake so su yi. Sun sani Almasihu, wanda zai cece su, zai zo ya mallake su wata rana. Ishaya ya ce budurwa za ta haife shi, za a ce da shi Immanuel, wato Allah tare da mu (Ishaya 7:14). Annabi Mika kuma ya ce za a haife shi a Baitalami zai sarauci Isra'ila (Mika 5:2).

Ko kake cewa mutane suka yi mamaki, suka yi murna kuma da Yahaya Maibaftisma yana yin wa'azi cewa, su shirya tafarkin Ubangiji? Yaya mutane za su yi shiri? Matiyu ya gaya mana cewa, Yahaya Maibaftisma ya zo, yana yin wa'azi cewa, "Ku tuba, domin Mulkin Sama ya kusato" (Matiyu 3:2b). Mutane da yawa suka fad'i zunubansu, sa'an nan Yahaya Maibaftisma ya yi masu baftisma cikin Kogin Urdun. Kafin zukatanmu a shiryayye suke, sai mu tuba, mu fad'i zunubanmu, mu rabu da su, sa'an nan mu karbi Yesu Mai Cetonusu. Sa'ad da muka yarda mu rabu da zunubanmu, da tunaninmu marasa kyau wadanda muke da su gabon Allah da mutane, sa'an nan a shiri muke, mu karbi Yesu, hanya zuwa wurin Allah, Sarkinmu da Ubangijinmu. Baftismar Yahaya da ruwa ya kwatanta mana wanken zunubanmu. Yesu ya yi baftisma da Ruhu Mai Tsarki, ya tsarkake mu sai ka ce da wuta (Matiyu 3:11, 12) zai ba mu sabon rai na adalci. (Rai na Yesu a cikinmu.)

Ka taba fada wa Allah zunubanka?

Yesu, Dan Rago na Allah

Isra'ilawa sun san muhimmancin dan rago cikin sujadarsu na Tsohon Alkawari. Sa'ad da suke yin bauta, Allah ya zuga zuciyar Fir'auna a Masar ya yarda su Isra'ilawa su fita kasarsa. Allah ya aiko masa annoba goma kafin Fir'auna ya yarda wajen mutum zambar dubu biyu su fita. Annoba na Karshe, shi ne na mutuwa cewa, dan fari na kowane gida, mutum da dabba, za su mutu sa'ad da Ubangiji na ratsa wurin.

Amma akwai hanyar tsira. Kowace gida da ta yi biyayya ga maganar Allah za ta tsira. Allah ya ce su d'auki dan rago marar aibi, su yanka, su sa jininsa a dogaran Rofa da kuma kan Kofar gidajensu. Sa'ad da Ubangiji ya ga jinin dan ragon zai ketare wurin, dan fari ba zai mutu ba. Wannan shirin Allah ke nan. Daga bayo Isra'ilawa suka kiyaye ranar nan domin su tuna yadda Allah ya ketare gidajen Isra'ilawa a Masar bai ta'ba gidajensu ba. (Za a iya karanta labarin nan a Fitowa 12:1-42.)

Daidai ne Yahaya Maibaftisma ya ce da shi "Dan Rago na Allah". Yesu ya zo domin ya zama hadaya mara aibi, ya ba da jininsa domin mu-domin lokacin da shari'ar Allah ya fado ga masu zunubi zai tsallake masu adalci. Ibraniyawa 9:22 ya ce, "**In ba game da zubar da jini ba kuwa, ba gafara.**" Littafin Fristoci 17:11 ya ce, "...gama da jini ake kafara saboda akwai rai a cikinsa." Dukan raguna da su Isra'ilawa suka yanka shekara da shekara suka kwatanta Yesu, wanda zai zo ya zama "Dan

Rago na Allah". Ya ba da jininsa domin dukan wanda ya karfesi Mai Cetonsa, za a wanke su da jinin Yesu. "**Lalle hakika, ina gaya muku, duk mai jin maganata, yake kuma gaskata wanda ya aiko ni, yana da rai madawwami. Ba za a yi masa hukunci ba, domin ya riga ya tsere wa mutuwa, ya kai ga rai**" (Yahaya 5:24).

Ishaya 53:7 ya ambace shi cewa, **Kamar dan rago wanda ake shirin yankawa.**" Yesu ya zo domin ya mutu saboda zunubin duniya. Sai a yi masa godiya yanzu domin ya zo, ya ba da jininsa dominka, ya wanki zunubanka. Sa'ad da Allah ya ga jininsa a zuciyarka, ba zai ga zunubanka kuma ba. Ya ga jinin Yesu, wanda ya dauki zunubanka a kansa, ya karbi shari'arka a kansa. Godiya ga Allah!

Ko kun zo gun Yesu domin gafara?
Yana kiranmu duka mu zo,
Shi ya ba da ransa domin dukanmu,
Sai ku zo wurin Yesu, ku zo.

**SULHUNTA shi ne zaman daya da Allah domin
jinin Yesu ya tsarkake mu daga dukan zunubanmu.**

LABARI NA 3. KARUWAR SANIN YESU

Yahaya 1:35-49

³⁵Kashegari kuma Yahaya na tsaye da almajiransa biyu. ³⁶Yana duban Yesu na tafiya, sai ya ce, "Kun ga, ga Dan Rago na Allah!" ³⁷Almajiran nan biyu suka ji ya fadi haka, sai suka bi Yesu. ³⁸Yesu ya waiwaya ya ga suna biye da shi, sai ya ce musu, "Me kuke nema?" Suka ce masa, "Ya Rabbi, wato Malam ke nan, ina kake da zama?" ³⁹Sai ya ce musu, "Ku zo ku

gani.” Sai suka je suka ga inda yake da zama, suka kuwa yini tare da shi. Wajen karfe hudu na yamma ne kuwa. ⁴⁰Daya daga cikin biyun nan da suka ji maganar Yahaya suka kuma bi Yesu, Andarawas ne, dan’uwani Bitrus. ⁴¹Sai ya fara samo dan’uwansa Bitrus, ya ce masa, “Mun sami Almasihu,” wato shafaffe. ⁴²Sai ya kai shi wurin Yesu. Yesu ya dube shi, ya ce, “Wato kai ne Saminu dan Yahaya? Za a kira ka Kefas,” wato Bitrus.

⁴³Kashegari Yesu ya yi niyyar zuwa kasar Galili. Sai ya sami Filibus, ya ce masa, “Bi ni.” ⁴⁴Filibus kuwa mutumin Betsaida ne, garin su Andarawas da Bitrus. ⁴⁵Filibus ya sami Nata’ala, ya ce masa, “Mun sami wanda Musa ya rubuta labarinsa a Attaura, annabawa kuma suka rubuta labarinsa, wato Yesu Banazare, dan Yu-

sufu.” ⁴⁶Nata’ala ya ce masa, “A iya samun wani abin kirki a Nazarat kuwa?” Sai Filibus ya ce masa, “Taho dai, ka gani.” ⁴⁷Yesu ya ga Nata’ala na nufo shi, sai ya yi zancensa ya ce, “Kun ga, ga Ba’isra’ile na gaske wanda ba shi da ha’inci!” ⁴⁸Nata’ala ya ce masa, “A ina ka san ni?” Yesu ya amsa masa ya ce, “Tun kafin Filibus ya kira ka, sa’ad da kake gindin baure ma, na gan ka”. ⁴⁹Sai Nata’ala ya amsa masa ya ce, “Ya Shugaba, kai Dan Allah ne! Kai Sarkin Isra’ila ne!”

Zo ka Gani

Almajirai guda biyu na Yahaya Maibaftisma suna so su Karu da sanin Yesu sa’ad da suka ji Yahaya cewa, “Kun ga, ga Dan Rago na Allah!” Suka yi shawara, suka bi shi, su san inda yake zama. Yesu ya ce musu, “Ku zo, ku gani.” Ka iya yin tunani akan zancen da suka yi da Yesu! Lalle sun Karu dayawa a wu-rinsa, domin bai dađe ba, d’aya daga cikinsu, wato Andarawas, ya gaya wa dan’uwansa Bitrus cewa, “Mun sami Almasihu.”

Ma'anar Almasihu "shafaffe ne."—wato mutumin da Allah zai aiko ya zama annabi, wato firist, ko sarki wanda zai mallaki mutanen Isra'il'a. Annabawa da dama na Tsohon Alkawari suka yi magana batun wannan mutumin wanda zai zo. Ko Musa ma, ya rubuta zancensa Allah ya yi magana da Musa cewa, "**Zan tayar musu da wani annabi kamarka daga cikin 'yan'uwansu.** **Zan sa magana a bakinsa, zai fada musu duk abin da na umarce shi**" (Maimaitawar Shari'a 18:18). Daga bayu Yesu ya ce, "**Yadda Uba ya koya mini, haka nake fada**" (Yahaya 8:28b). Lalle hankalin mutanen nan ya tashi!

Kai, fa? Ko kana so ka Karu da sanin Yesu? Kakan yi tunani cewa, "Wanene shi?" Yesu yana ce maka, "Yau, ka zo ka gan ni." Akan samu ta wurin nema. Yesu ya ce, "**Ku yi ta nema za ku samu**" (Matiyu 7:7b). Idan ka zo gun Yesu, za ka gani! In ka zama tare da shi, ka yarda ya yi maka zance ta wurin maganarsa zai nuna maka, shi wanene ne. Ka iya saninsa, kai da kanka! "**Zan ba su zuciyar da za su sani ni ne Ubangiji. Za su kuwa zama jama'ata, ni kuwa zan zama Allahnsu, gama za su komo wurina da zuciya ddaya**" (Irmiya 24:7).

Zancen da aka Shaida akan Yesu

Saad da wani ya zo wurin Yesu, ya gane shi kowanene ne, yana so ya gaya wa wadansu batunsa. Yana so ya gaya wa wadansu abin da ya sani batun Yesu, domin abokansa su 'zo su gani' kuma. In ka san Yesu, kana Kara koyo daga wurinsa, kakan shaida wa wadansu wannan labari mai dadfi?

Ka rubuta nan cewa Yesu wanene a saninka:

Ka roki Allah ya ba ka dama ka shaida wa wani yau, domin shi ya zo ya qani kuma.

LABARI NA 4. YESU YA KAWO MURNA LOKACIN AURE

Yahaya 2:1-11

¹A rana ta uku sai aka yi bikiin aure a Kana ta kasar Galili. Uwar Yesu kuwa tana nan,
²aka kuma gayyaci Yesu da al-majiransa.
³Da ruwan inabi ya gaza, uwar Yesu ta ce masa, “Ba su da sauran ruwan inabi.”
⁴Yesu ya ce mata, “Iya, ai, wan-nan magana ba taki ba ce. Lokacina bai yi ba tukuna.”
⁵Sai uwa tasa ta ce wa barorin, “Duk abin da ya ce ku yi, sai ku yi.”
⁶A wurin kuwa akwai randuna shida na dutse a ajiji-

jiye, bisa ga al’adar Yahudawa ta tsarkakewa, kowacce na cin wajen tulu shida shida. ⁷Sai Yesu ya ce musu, “Ku cika randunan nan da ruwa.” Suka ciccika su fal. ⁸Sa’an nan ya ce musu, “To, yanzu ku diba, ku kai wa uban bikin.” Sai suka kai. ⁹Da uban bikin ya kurbi ruwan da yanzu aka mayar ruwan inabi, bai kuwa san inda aka samo shi ba (amma barorin da suka debo ruwan sun sani), ya yi magana da ango, ¹⁰ya ce, “Kowa, ai, kyakkyawan ruwan inabi yakan fara bayarwa, bayan mutane sun shassha, sa’an nan kuma ya kawo wanda ya gaza na farin kyau. Amma kai ka boye kyakkyawan ruwan inabin sai yanzu!” ¹¹Wannan ce mu’ujizar farko da Yesu ya yi, ya kuwa yi ta ne a Kana ta kasar Galili, ya bayyana daukakarsa. Almajiransa kuma suka gaskata da shi.

Abin da za ka Yi

Ka cika filayen nan da kalmomi daga cikin labarin.

1. Uwar Yesu ta ce wa barorin, _____.” (aya ta 5)
2. Sa’an da Yesu ya gaya wa barorin su cika randuna, suka ciccika su _____.” (aya ta 7)

Biyayya shi ne Mabudin yin Murna

Ya yiwu Uwar Yesu ba ta taba ga Yesu ya aikita al'ajibi kafin wannan lokaci ba. Amma ta sani Yesu zai yi taimako. Mun sani ruwan inabi da suka sha a wannan lokaci ba irin da zai sa mutane su maye ba. Kuma ba irin da mutane suke yi yau ba. Shi ne ruwan inabi kurum, yana da dadī. Lalle za a sha kumya in ya gaza.

Kila kai mai bi ne. Wani abu ya taba ga-za maka? Hankuri yakan rare maka? Zuci-yarka ta rasa murna ko kamna yanzu? Yesu yake ganin bukatarka, ko menene shi ke. Yana so ya albarkace ka da wani abin mamaki. Shi bai so ka taba sha kumya domin ba ka da isashen murna, ko salama, ko kamna don yini ba. Shi ya yi alkawali cewa, "**Duk mai gaskatawa da shi, ba zai kunyata ba**" (Romawa 9:33b). Amma akwai wani asiri kana bukata ka sani! Biyayya shi ne mabudin albarka! "**Duk abin da ya ce ku yi, sai ku yi.**" Sa'an da muka yi biyayya, Yesu ya iya aika abin mamaki. Biyayya yakan nuna lalle muna gaskata shi.

Idan wani ya yi maka laifi, ka kan yi masa gafara (Matiyu 6:14-15)? Kana tara wa kanka dukiya a sama (Matiyu 6:20)? Kila ka yi tsammani ba ka iya ka bayar ga aikin Allah ba. Amma Yesu ya san bukatarka. Ka dogara gareshi ta wurin biyayya. "**Ku gwada ni, za ku gani, zan bude taskokin sama in zubo muku da albarka mai yawan gaske**" (Malakai 3:10b).

Allah yake ce maka yau, "**Sai dai ku cika da Ruhu**" (Afisawa 5:18). Babu wani mai bi da zai iya rayewa da murna yau, idan bai yarda Allah ya cika shi da Ruhunsa kowace rana ba.

Kila kai ba mai bi ba ne. Kila ba kake jin dadin rai sosai ba. Kai kuma, ka iya yi biyayya ga umurnin Yesu. Zo gareshi, ka karbi rai a yalwace. Ya ce, "**Ni kuwa na zo ne domin su sami rai, su kuma same shi a yalwace**" (Yahaya 10:10b).

Barori suka yi biyayya sosai. Su ba su cika tulun rabi rabi ba, ko kuwa kusa kusa ba. Suka cika su fal. In ka yi biyayya ga Allah da zuciya d'aya, zai kawo murna da albarka. "**Kome za ku yi, ku yi shi da himma kuna bauta wa Ubangiji ne, ba mutum ba, da ya ke kun sani Ubangiji zai ba ku gādo sakamakonku. Ubangiji Almasihu kuke bauta wa fa!**" (Kolosiyawa 3:23, 24).

Akwai abin da Yesu ya nuna maka ya kamata ka yi? In haka ne, me ya sa ba za ka yi shi yau ba?

Sa'an da almajirai suka ga abin mamaki da Yesu ya yi ban gaskiyarsu ta fi na dā Karfi—suka gaskata shi. Sa'an da ka yi biyayya ga maganar Allah, ka ga abin da Allah ya yi, ban gaskiyarka za ta Kara yawa kuma. Ban gaskiya kamar tsoka a jikinka ne. Ta kan kara Karfi ta wurin yin amfani da ita. Sai ka hore ta. Bari mu yarda, mu yi tafiya ta wurin bangaskiya kowace rana. "**Wanda yake da adalci ta wurin bangaskiya zai rayu**" (Romawa 1:17).

BANGASKIYA = Rabu Da Kome. Dogara Gareshi.

LABARI NA 5. YESU YA TSARKAKE HAIKALI

Yahaya 2:13-22

¹³Idin Ketarewa na Yahudawa ya matso, sai Yesu ya tafī Uru-shalima. ¹⁴A cikin Haikali ya sami wadansu dillalan shanu,

da na tumaki, da na tattabarai, da kuma 'yan canjin kudi zaune wurin aikinsu. ¹⁵Sai ya tuka bulala mai harsuna ta igiya, ya kore su duka daga Haikalin, har da tumakin da shanun, ya kuma watsar da kudin 'yan canjin, ya birkice teburo-rinsu. ¹⁶Ya ce da dillalan tattabarai, "Ku kwashé wadannan daga nan, kada ku mai da Haikalin Ubana kasuwa." ¹⁷Sai al-majiransa suka tuna a rubuce yake cewa, "Kishin Haikalin-ka ya ci raina matuka." ¹⁸Sai

Yahudawa suka amsa masa suka ce, "Wace mu'ujiza za ka nuna mana da kake haka?"

¹⁹Yesu ya amsa musu ya ce, "Ku rushe haikalin nan, ni kuwa in ta da shi a cikin kwana uku." ²⁰Yahudawa suka ce, "Sai fa da aka shekara arba'in da shida ana ginin Haikalin

nan, kai kuwa a cikin kwana uku za ka ta da shi?" ²¹Amma haikalin da Yesu ya ambata jikinsa ne. ²²Saboda haka bayan an tashe shi daga matattu, almajiransa suka tuna ya fadi haka, suka kuma gaskata Nassi da maganar da Yesu ya fada.

Abin da Yesu ya Sani

Ka tuna ma'anar Idin Ketarewa? Mun ambace shi akan shafe ta 10. Yesu ya tafi Urushalima don ya kiyaye Idin Ketarewa. Abin da ya sami cikin Haikali, abin mamaki ne! Bai zama kamar wurin su'jada ba, ko wurin da za a yi shiri da Allah ba. Ya zama kamar babban kasuwa! Yesu ya ji haushi Kwarai.

Gaskiya ce, mutane suke da bukata su sayi namomi domin su yi hadaya ga Allah da su. Amma masu sayarwa suke yi musu rikici domin suke sa masu kudi dayawa wanda bai kamata ba. Suke sayar da su cikin Haikali! Ba abin mamaki ba ne, Yesu ya Kore su daga cikin Haikali! An rubuta cikin Markus 11:17b, "**Ashe, ba a rubuce yake ba cewa, 'Za a kira masujadata dakin addu'a na dukkan al'ummai?** Amma ku kun maishe shi kogon 'yan fashi."

Yesu ya gaya wa shugabannin Yahudawa daidai ne ya tsarkake Haikali domin za a tabbatad da wannan lokacin da sun rusad da haikalin. Shi Yesu, zai tashe shi kuma cikin kwana uku! Suka yi mamaki domin ba su sani Yesu yana ambaton jikinsa ba. Yesu ya sani shugabannin Yahudawa din za su gicciye shi. Ya sani kuma bayan kwana uku zai ta da jikin kansa daga matattu.

Jikin Yesu Haikalin Allah Ne

Shekaru dayawa kafin wannan lokaci, haikali din nan mai kyau ne. Sulemanu ya gina shi. Allah ya cika shi da darajarsa. Amma domin mutanen jama'ar Isra'il suka bi alloli, darajar Allah ta rabu da haikalin, an rushe shi kuma. Daga bayu su wadanda suke

so su bi Allah, suka sake gina shi. Wannan lokaci Allah ya ce, “**Zan kuma gирgiza al’umman duniya duka don dukiyar al’umman duniya ta samu. Zan kuwa cika Haikalin nan da dараја**” (Haggai 2:7). Ga Yesu, ya shiga cikin Haikali, ya kuma ce jikinsa haikalin Allah ne!

“**Domin a cikinsa ne cikin jiki dukkan cikar allahntaka ke tabbata**” (Kolosiyawa 2:9).

“...An bayyana shi da jiki...” (1 Timoti 3:16).

“**Ga shi, budurwa za ta yi junbiyu, ta haifi da, za a kuma sa masa suna Immanuwel.**” (Ma’anar Immanuwel kuwa, Allah na tare da mu) (Matiyu 1:23).

“**A cikin masu mulkin zamanin nan ba wanda ya gane hikiman nan, don da sun gane ta, da ba su gicciye Ubangiji Mađaukaki ba**” (1 Korantiyawa 2:8).

Ka tuna yadda Yesu ya fara bayyana d'aukakarsa cikin Labari na 4 (Yahaya 2:11). Shugabannin Yahudawa ba su sani Ubangi-ji mai daraja yana tsakaninsu, yana zamna cikin jikin Yesu, dai-dai ne ya tsarkake haikalinsa ba, Jikunanmu haikalinsa ne!

Ina Haikalin Allah Yake Yau?

“**Ashe, ba ku sani ku haikalin Allah ne ba, Ruhun Allah kuma na zaune a zuciyarku?**” (1 Korantiyawa 3:16).

Yesu Almasihu yana zamne a zuciyar kowane mutum wanda ya karbe shi da gaskiya, ta wurin Ruhu Mai Tsarki! Jikunanmu haikalinsa ne! Abin mamaki! “**Ashe, ba ku sani ba, jikinku haikali ne na Ruhu Mai Tsarki wanda ke zuciyarku, wanda kuka samu a gun Allah? Ai, ku ba mallakar kanku ba ne. Sayenku aka yi da tamani. To, sai ku d'aukaka Allah da jikinku**” (1 Korantiyawa 6:19-20).

Muhimman abu ne mu yi rayuwarmu na tsarki! Bai kamata mu taşa yin zunubi da jikunanmu ba, domin idan mun karbi Yesu cikin zuciyarmu, mun zama hade da shi, don haka ya kamata mu yi aminci da shi. Daidai ne ya tsarkake haikalinsa. Daidai ne ya tsarkake kome daga cikinmu wanda bai ji dadī da shi ba. Bari mu yarda da tsarkakewarsa. Yakan tsarkake mu ta wurin maganarsa.

“Kağa saurayı zai kiyaye ransa da tsarki? Sai ta wurin bi-yayya da umarnanka” (Zabura 119:9).

“In kuwa muka bayyana zunubanmu, to, shi mai alkawari ne, mai adalci kuma, zai kuwa gafarta mana zunubanmu, ya tsarkake mu daga dukkan rashin adalci” (1 Yahaya 1:9).

“In kuwa muna zaune a haske [na maganarsa] kamar yadda shi yake cikin haske, muna tarayya da juna ke nan, jinin Yesu Dansa kuma yana tsarkake mu daga dukkan zunubi” (1 Yahaya 1:7).

Allah bai kan mai da kowane mai bi haikalinsa ba kadai, amma an ce da dukan masu bi jikin Almasihu ne. **“Haka mu ma, ko da ya ke muna da yawa, jiki ḍaya muke”** (Romawa 12:5a). **“Shi ne kai ga jikin nan, wato ikilisiya”** (Kolosiyawa 1:18a).

“Almasihu Yesu kansa kuwa shi ne mafificin dutsen ginin, dukan wanda aka hađa tsarin ginin a cikinsa, yana kuma tashi ya zama haikali tsattsarka na Ubangiji. Cikinsa ne ku kuma aka gina ku, ku zama mazaunin Allah ta wurin Ruhu” (Afisawa 2:20b-22). Kowane mutum inda Allah yake zamne mai daraja ne! Dole ne mu nuna ma masu bi duka Kamna, da tau-sayi. Yadda muke yi masu, haka muke yi ga Almasihu.

Bari mu fadī yadda Bulus ya yi, **“A girmama Almasihu a jikina, ko ta rayuwata, ko ta mutuwata”** (Filibiyawa 1:20b).

Bari mu tabata jikunanmu (haikalin Allah) su zama wurin addu'a inda mu kan yi magana da Allah kowace rana, mu sani yana tare da mu. Kada mu taşa yarda mu zama kogon barayi inda jin dadīn duniya da dawainiyar duniya su Kore darajar Allah daga cikinmu.

LABARI NA 6. YESU YA BAYYANA MA WANNA SHUGABAN YAHUDAWA BATUN SABON HAIFUWA

Yahaya 3:1-8, 14-21, 36

¹To, akwai wani Bafarisiye, wai shi Nikodimu, wani shugaban Yahudawa. ²Wannan mutum ya zo wurin Yesu da dad dare, ya ce masa, "Ya Shugaba, mun sani kai malami ne da ka zo daga wurin Allah, domin ba mai iya yin wadannan mu'ujizan da kake yi, sai ko Allah na tare da shi." ³Yesu ya amsa masa ya ce, "Lalle hakika, ina gaya maka, in ba a sâke haifar mutum ba, ba zai iya ganin Mulkin Allah ba." ⁴Nikodimu ya ce masa, "Kaka za a haifi mutum bayan ya tsufa? Wato ya iya komawa cikin uwa tasa ta sâke haifo shi?" ⁵Yesu

ya amsa masa ya ce, "Lalle hakika, ina gaya maka, in ba an haifi mutum ta ruwa da ta Ruhu ba, ba zai iya shiga Mulkin Allah ba. ⁶Abin da mutum ya haifa mutum ne, abin kuma da Ruhu ya haifa ruhu ne. ⁷Kada ka yi mamaki domin na ce maka, 'Dole a sâke haifarku.' ⁸Iska na busawa inda ta ga dama. Kakan ji motsinta, amma ba ka san inda ta fito ba, da inda za ta. Haka fa yake ga duk wanda Ruhu ya haifa."

¹⁴"Kamar yadda Musa ya daga macijin nan a jeji, haka kuma dole ne a daga Dan Mutum, ¹⁵domin duk wanda ya gaskata da shi, ya sami rai madawwami.

¹⁶"Saboda kaunar da Allah ya yi wa duniya har ya ba da makadaicin Dansa, domin duk wanda ya gaskata da shi kada ya halaka, sai dai ya sami rai madawwami. ¹⁷Gama Allah bai aiko Dansa duniya yâ yanke mata hukunci ba, sai dai domin duniya ta sami ceto ta wrinsa.

¹⁸"Duk wanda ya gaskata da shi, ba za a yi masa hukunci ba. Wanda kuwa bai ba da gaskiya ba, an riga an yi masa hukunci, domin bai gaskata da

sunan makadaicin Dan Allah ba. ¹⁹Hukuncin kuwa shi ne, haske ya shigo duniya, amma mutane suka fi kaunar duhu da hasken, don ayyukansu mugaye ne. ²⁰Duk mai yin rashin gaskiya yakan ki hasken, ba ya kuma zuwa wajen hasken, don kada ayyukansa su tonu. ²¹Mai

aikata gaskiya kuwa yakan zo wajen hasken, domin a bayyna ayyukansa, cewa da taimakon Allah ne aka yi su.”

³⁶“Wanda ya gaskata da Dan, yana da rai madawwami. Wanda ya ki bin Dan kuwa, ba zai sami rai ba, sai dai fushin Allah ya tabbata a gare shi.”

Abin da za ka Yi

A. Ka cika filayen da kalma daga cikin labari wañanda ke daidai.

1. Nikodimu, wani _____ Yahudawa (1). Ya zo wurin Yesu _____ (2).

[Yesu yana kula da kowane mutum-ko shi mai arziki ne, ko matalauta ne, ko mai ilmi ne, ko mara ilmi ne.]

2. Nikodimu ya yi tsammani Yesu ne _____ wanda ya zo daga wurin Allah (2).

3. Yesu ya ce in mutum ya ko ga mulkin Allah sai a _____ mutum (3).

4. Mutum bai iya shiga Mulkin Allah sai an haifi mutum da ta da ta _____ ba (5).

[Ga Nikodimu, haifuwa ta ruwa ya nuna tsarkakewa. Cikin labari na 2, mun gani Yahaya Maibaftisma ya yi baftisma da ruwa sa'ad da wani ya yi tuba, ya rabu da zunubansa. Yesu ya zo domin ya yi musu baftisma da Ruhu, ya ba mutane sabon rai. Domin mu shiga Mulkin Allah, dole ne mu yarda mu rabu da zunubamu, mu karbi rai madawwamiya cikin zukatanmu.]

5. Abin da aka haifa ta wurin mutum _____ ne (6).

[Wannan bai nufi jikunanmu kawai ba, amma da duk halin mutum da kwadayinsa (Romawa 8:8, 9).]

6. Abin da aka haifa ta wurin Ruhu _____ ne (6).

[Sa'ad da iyayenmu nan duniya suka haife mu, suka haife mu da jikuna irin nasu. Sa'ad da an haife mu da Ruhu mai rai, mu kuma muna da rai irin nasa, mun iya fahimci abubuwa na Allah (1 Korantiyawa 2:12, 14).]

7. Dole ne a ḍaga (gicciye) Dan Mutum kamar yadda _____ ya ḍaga _____ cikin jeji (14).

8. Abin da ya sa Yesu ya zo duniya shi ne domin Allah ya _____ duniya. Duk wanda ya gaskata shi ba zai _____ sai dai ya sami _____ (16).

9. Allah bai aiko Dansa cikin duniya ya _____ (ko da shi ke zai hukumta duniya wata ran); ya aiko Dansa don duniya ta _____ (17).

10. Duk wanda ya gaskata da shi, ba _____. Za a yi wa mutum hukumci domin bai _____ da sunan makaḍaicing Dan Allah ba.

11. Haske ya shigo duniya, amma mutane sun fi Ḳaunar _____ da _____, domin ayyukansu _____ ne. Yesu ya ce da wannan h _____ (19).

[Ana nufin hukumci dīn, shi ne rabuwa da Allah har abada ne.]

12. _____ yakan zo wurin haske (21).
[Ba shi ne mutum da yakan aikita ayyuka masu kyau wanda yakan zo wurin haske ba. "**Babu wani mai aiki nagari, babu kam, ko da guda ḍaya**" (Romawa 3:12b). Mutum wanda ya aikata gaskiya shi ne mutumin wanda ya fadi zunubansa, ya rabu da su, ya karbi tsarkakewar Ruhu. "**In kuwa muka bayyana zunubanmu, to, shi mai alkawari ne, mai adalci kuma, zai kuwa gafarta mana zunubanmu, ya tsarkake mu daga dukkan rashin adalci**" (1 Yahaya 1:9).]

B. Ka haddace wadannan ayoyi:

Yahaya 3:16; Yahaya 3:36.

Ina Ma'anar Sabon Haifuwa Ko Sāke Haifuwa

Sabon haifuwa, ko sāke haifuwa, ya nufa a haifi wani "daga bisa," a fara wata rayuwa, ko a fara da wani rai dabam. Haifuwa na duniyan nan yakan mai da mu d'aya cikin iyalin inda aka hafe mu. Sabon haifuwa yakan mai da mu d'aya cikin iyalin Allah. Ruhu yakan yi aikinsa a cikinmu, mu kan ga sākewa cikin abin da muke yi. Ga misali, mutum wanda ya yi sata ba zai Kara yi sata ba. Ya zama kamar yadda iska yake busawa. Ba mu iya ga iska ba, amma mukan ga abin da iska ta yi.

Mutum wanda ba a sāke haifuwarsa ba, matacce ne cikin ruhunsa (Afisawa 2:1, 5). A kan wanke zunubanmu ta wurin mutuwarr Yesu Almasihu, kuma tsohon al'amurinmu sun shude. Sa'an nan Ruhun Allah yakan rayad da mu da sabon rai-rai na Almasihu. Mun zama sabon halitta. Muna da sabon rai sa'ad da Ruhu Mai Tsarki (Ruhun Yesu da kansa) ya shiga zukatanmu, ya zauna cikinmu. "**Duk wanda ba shi da Ruhun Almasihu kuwa, ba na Almasihu ba ne**" (Romawa 8:9b).

Mun zama masu tarayya da Allah wajen d'abi'arsa (2 Bitrus 1:4). Muna da sabon nufi. Muna da fahimi domin mu gane maganarsa.

Kai, kamar Nikodimu kake? Kila kai ka zama mai addini, ko mutumin da yakan kiyaye dokoki. Kila kai wani shugaba ne. Katafa samun sabon haifuwa ta wurin Ruhun Allah, domin ka zama sabuwar halitta cikinsa? "**Saboda haka, duk wanda ke na Almasihu, sabuwar halitta ne, tsohon al'amari duk ya shude, ga shi, kome ya zama sabo**" (2 Korantiyawa 5:17). Idan ba a sāke haifuwarka, me ya sa ba ka zo wurin Yesu yanzu, kamar Nikodimu ya yi? Ka roki Yesu ya shigo zuciyarka, ya maishe ka sabuwar halitta, ka zama d'aya cikin iyalin Allah. "**Duk wanda ke da Dan, yana da rai. Wanda ba shi da Dan Allah kuwa, ba shi da rai**" (1 Yahaya 5:12).

Musa Cikin Jeji

Da dadewa, sa'ad da 'ya'yan Isra'il suke tafiya cikin jeji, Musa yana shugabance su, suka yi gunaguni da bakar magana akan Allah da Musa. Suka yi gunaguni akan yadda Allah yake lura da su. Sai Ubangiji ya aiko macizai masu zafin dafi a cikin jama'a

su sassari su. Mutane dayawa suka mutu. Jama'a suka zo wurin Musa, suka fadí zunubansu. Suka roñi Musa shi yi addu'a ga Allah, ko zai yarda ya kawar masu da macizan. Allah ya ji addu'arsa, ya bada amsa, amma kila ba kamar suka yi tsammani zai yi ba. Ya gaya wa Musa shi Kera maciji da tagulla, shi sarkafe shi bisa dirka. Duk wanda maciji ya sara, idan ya dubi maciji na tagulla, zai rayu (Littafin Kidaya 21:4-9).

Zunubi shi ne kamar saren maciji mai mugun dafi. Mu, kuma, za mu mutu sai dai mu dubi Yesu, wanda ya ñauke zunubinmu (ko shi da kansa bai taba yi zunubi ba). Su mutane dayawa suka mutu a jeji. Sai su wadanda suka dubi macijin suka rayu. Yesu ya fañakadda Nikodimu shi kuma zai hallaka in bai karbi sabon rai wurin Yesu ba.

Kamar yadda mutane cikin jeji suka dubi maciji na tagulla mara rai, suka yi rai. Su kuma wajib ne su dubi wanda ya dauñi zunuban duniya akansa, ya mutu a gicciye (Yahaya 12:32, 33). Duba ka yi rai! Ba wajib ne su fahimta "ta yaya" suka warke da sun dubi macijin nan ba. Sai su yi biyayya da bangaskiya, su duba, su yi rai. Haka kuwa ya zama.

Ku yi rai... har abada...!
Duben Yesu, shi ne rai.
Sai ku duba, ku yi rai, Halleluya
I, alkawari na Allah ne.

Zuwa Wurin Haske

Lokacin da muka zo wurin Yesu, a kan tone zunubanmu domin Yesu haske mai gaskiya ne (Yahaya 1:9). Duhu yakan boye gaskiya, amma haske yakan bayyana ayyuka.

Wanda bai zo wurin hasken Allah ba, ya yi zaɓi ya riƙe zunubansa, bai yarda Allah ya sāke shi ba. Mutum mai zunubi yana kan hanya zuwa hallaka, wurin hukumci. Yana bukata Yesu ya cece shi. Su wadanda ba su gaskata Dan ba, fushin Allah yake bisansu zamne (Yahaya 3:36). Amma wadanda suka karbi Yesu, suka shiga sabon rai irin da Yesu yake da shi a sama-rai madawwamiya. "Wannan shi ne jawabin da muka ji a gunsa, muke kuma sanar da ku cewa Allah haske ne, ba kuwa duhu gare shi ko kaɗan. In mun ce muna tarayya da shi, alhali kuwa muna zaune a duhu, mun yi karya ke nan, ba ma aikata gaskiya. In kuwa muna zaune a haske kamar yadda shi yake cikin haske, muna tarayya da juna ke nan, jinin Yesu Dansa kuma yana tsarkake mu daga dukkan zunubi" (1 Yahaya 1:5-7).

Sa'ad da mutum yake so ya zama mai tsarki, shi zai yarda a tone zunubansa a gafarta masa su. Zaben da kake yi ya zama zaben rai ko mutuwa. Inda za ka zama har abada ya dangana akan abin da kake yi da Almasihu yanzu. Inda za ka zama har abada ya dangana akan abin da kake yi da haske da kake da shi. Ka kan zo ga hasken? Ko kake boye daga hasken?

BANGASKIYA + KALMAR ALLAH (YESU) = RAI MADAWWAMI

LABARI NA 7. YESU YA MIKA RUWA MAI RAI

Yahaya 4:5-42

⁵Sai ya zo wani gari na kasar Samariya, wai shi Saikar, kusa da yankin kasar da Yakubu ya ba dansa Yusufu. ⁶Rijiyar Yakubu kuwa a nan take. Saboda gajiyar tafiya fa, sai Yesu ya zauna hakanan a bakin rijiyyar. Wajen tsakiyar rana ce kuwa. ⁷Sai ga wata Basamariya ta zo diban ruwa. Yesu ya ce mata, “Sa mini ruwa in sha.” ⁸Almajiransa kuwa sun shiga gari sailyen abinci. ⁹Sai Basamariyar ta ce masa, “Kaka kai Bayahude za ka roke ni ruwan sha, ni da nake Basamariya?” (Don Yahudawa ba sa cudanya da Samariyawa). ¹⁰Yesu ya amsa mata ya ce, “Da kin san kyauntar Allah, da kuma wanda ya ce miki, ‘Sa mini ruwa in sha,’

ai, da kin roke shi, shi kuwa zai ba ki ruwan rai.” ¹¹Sai matar ta ce masa, “Ya Shugaba, ai, ba ka da guga, rijiyyar kuwa da zurfi. To, ina ka sami ruwan nan na rai? ¹²Ashe, ka fi ubanmu Yakubu ne, wanda ya bar mana rijiyyar, har shi da kansa, da ’yayansa, da dabobinsa, suka sha ruwanta?” ¹³Yesu ya amsa mata ya ce, “Duk mai shan ruwan nan zai sâke jin kishirwa. ¹⁴Amma duk wanda ya sha ruwan da zan ba shi, ba zai kara jin kishirwa ba har abada. Ruwan da zan ba shi kuwa zai zama mabubuguga a gare shi, yana bubugowa har ya zuwa rai madawwami.”

¹⁵Matar ta ce masa, “Ya Shugaba, ka ba ni ruwan nan, don kada in kara jin kishirwa, kada kuma in rika zuwa har nan in diba.” ¹⁶Sai Yesu ya ce mata, “Je ki, ku zo da mijinki.” ¹⁷Sai matar ta amsa ta ce, “Ai, ba ni da miji.” Yesu ya ce mata, “Gaskiyarki da kika ce ba ki da miji, ¹⁸don kin auri maza biyar, wanda kuke tare yanzu kuwa ba mijinki ba ne. A nan kam kin yi gaskiya.” ¹⁹Matar ta ce masa, “Ya Shugaba, na dai gane kai annabi ne. ²⁰Ka-

kanninmu sun yi sujada a dutsen nan. Ku kuwa kun ce a Urushalima ne wurin da ya wajaba a yi sujada yake.”²¹Sai Yesu ya ce mata, “Uwargida, ki gaskata ni, lokaci na zuwa da ba za ku yi wa Uba sujada ba, ko a kan dutsen nan, ko a Urushalima.²²Ku kuna yi wa abin da ba ku sani ba sujada, mu kuwa muna yi wa abin da muka sani sujada, domin ceto ta hanyar Yahudawa yake.

²³Amma lokaci na zuwa, har ma ya yi, da masu sujada na gaskiya za su yi wa Uba sujada a ruhu, da gaskiya kuma. Lalle kuwa irin wadannan masu yi masa sujada Uba ke nema.

²⁴Allah Ruhu ne, masu yi masa sujada kuwa lalle su yi masa sujada a ruhu, da gaskiya kuma.”²⁵Sai matar ta ce masa, “Na san Masihi na zuwa, wanda ake kira Almasihu. Sa’ad da ya zo kuwa, zai sanar da mu kome.”²⁶Yesu ya ce mata, “Ni ne, ni mai maganan nan da ke.”

²⁷Nan take almajiransa suka dawo, suka yi mamakin ganin yana magana da mace. Amma kuwa ba wanda ya ce, “Me kike bukata?” ko, “Don me kake magana da ita?”²⁸Sai matar ta bar tulunta, ta koma gari, ta ce wa mutane,²⁹“Ku zo, ku ga mutumin da ya gaya mini duk

abin da na tafa yi! Shin, ko wannan shi ne Almasihu?”³⁰Sai suka fito daga garin suka nufo shi.

³¹Ana cikin haka sai almajiran suka roke shi suka ce, “Ya Shugaba, ci abinci.”³²Amma ya ce musu, “Ina da abincin da ba ku sani ba.”³³Almajiran suka ce wa junna, “Shin, wani ya kawo masa abinci ne?”³⁴Sai Yesu ya ce musu, “Abincina shi ne in aikata nufin wanda ya aiko ni, in kuma cika aikinsa.³⁵Ba kuna cewa kaka saura wata hudu ba? Ina gaya mukufa, ku daga kai, ku dubi gonaki, sun nuna sun isa girbi.³⁶Mai girbi na samun lada, yana kuma tara amfani zuwa rai madawwami, domin mai shuka da mai girbi su yi farin ciki tare.³⁷A nan kam, karin maganan nan gaskiya ne cewa, ‘Wani da shuka, wani da girbi.’³⁸Na aike ku girbin abin da ba ku yi wahalarsa ba. Wadans-

su sun yi wahala, ku kuwa kun mori wahalarsu."

³⁹Samariyawa da yawa na wannan gari suka gaskata da shi saboda maganar matan nan da ta ce, "Ya gaya mini duk abin da na taba yi." ⁴⁰Da Samariyawa suka iso wurinsa, suka roke shi ya sauка a wurinsu. Ya kuwa kwana biyu a nan.

⁴¹Wadansu kuma da yawa fiye da na dā, suka ba da gaskiya saboda magana tasa. ⁴²Sa'an nan suka ce wa matar, "Yanzu kam, mun ba da gaskiya, ba don abin da kika fada kawai ba, domin mu ma mun ji da kanmu, mun kuma tabbata lalle wannan shi ne Mai Ceton duniya."

Abin da za ka Yi

A. Bada amsoshi daga cikin labarin da ka karanta.

1. Ina abin da ya nuna mana mutumcin Yesu? (6) _____

2. Me Yesu ya ce wa macen na Samariya? (7) _____

3. Me ya sa ta yi mamaki da Yesu ya yi magana da ita? (9) _____

[Su Samariyawa 'ya'yan Yahudawa ne, wađanda suka yi aure da bači na wata kabilia. Su ba su yi sujada ga Allah na Yahudawa kađai ba, amma suke bauta wa wadansu alolli kuma. Sa'ad da Yahudawa suka sake gina Haikali a Urushalima ba su yarda Samariyawa su taimake su ba. Amma Yesu yana son kowa da kowa da bukatarsu, ko da shi ke mazajen Yahudawa sun ki yarda su yi magana da mace da ke waje.]

4. Me Yesu zai ba macen nan da, ta roke shi? (10) _____

5. Ina bambamcin ko ta sha ruwa daga rigiya ko ta sha ruwan da Yesu ya ce zai ba ta? (13, 14) _____

6. Me Yesu ya sani batun macen nan? (18) _____

[Yesu ya san dukan asiran mu, da zunubanmu da muka boye.]

7. Sa'ad da Yesu ya nuna mata zunubanta, me macen ta fara ambata? (20) Ta yi magana batun wurin da ya kamata a yi _____.

[Samariyawa suka yi sujada a Mt. Gerizim inda suke da haikali na kansu. Sun yarda da litattafin Musa a Tsohon Alkawari kadai. Kai fa, ka fi so ka yi tad'i akan addini maimakon ka yi shiri da Allah?]

8. Yaya masujada na gaskiya suke yi wa Allah sujada? (23)

[Domin a yi wa Allah sujada na gaskiya, dole ne muna da sabon haifuwa.]

9. Sa'ad da macen nan ta gane Yesu wanene ne, me ta yi? (28, 29) _____

10. Me ya sa Yesu ya yi Roshi sai ka ce ya Roshi da abinci. (34) _____

11. Su Samariyawa suka gaskata Yesu shi wanene ne? (42) _____

B. Haddace: **Yahaya 4:24.**

Yadda Bangaskiya Ta Kan Yi Girma

Ba ya zama abin mamaki ne yadda macen nan ta Karu da sanin Yesu da yadda bangaskiyarta ta Karu, da Yesu ya yi magana da ita ba? **Duba aya ta 9.** Da fari, ta sani shi Ba Yahudi ne wanda ya yi mata magana da tawali'u. **Duba aya ta 11.** Ta Kara ba shi girma da ta ce da shi "Ya Shugaba." **Duba aya ta 19.** Yesu ya san labarinta, sai ta yi tsammani shi annabi ne. **Duba aya ta 29.** Sa'an nan ta fara gaskata shi Almasihu ne.

In mun yarda Yesu ya yi ta yi magana da mu ta wurin Littafi Mai Tsarki, bangaskiyarmu cikinsa za ta Karu kuma. "Ashe, bangaskiya ta wurin jawabin da ake ji take samuwa, jawabin da ake ji kuma ta Maganar Almasihu yake" (Romawa 10:17).

Menene Ruwan Rai?

Mace na Samariya ta yi tsammani lalle zai yi kyau im ba dole ta saukad da guganta cikin rijiya na Yakubu ba. Zurfin rijiyan nan wajen kafa tassa'in ne. Amma Yesu bai yi magana batun ruwa na rijiya dîn nan ba. Shi yana yin magana batun jin dadin da za ta ji a zuciyarta in ta bar neman abubuwani duniya. Ruwan rai da yake ambato, kyauta na rai madawwamiya ce-rai irin da shi kansa yake da shi. Ruwan da zai ba ta, zai zama maibûniga a cikinta, zai bûnbugowa har ya kawo murna da farin ciki da salama sa'ad da ta cika da Ruhu Mai Tsarki.

Macen tana son ruwan, amma da fari, dole Yesu ya kada ita akan zunubanta. Dole ta fadî zunubanta, ta yarda ta juyo, ta bar su, kafin ta iya karba ruwan rai daga wurin Yesu.

Abin Da Labarin Nan Ya Koya Mana Batun Yin Aikin Allah

1. Kowa yana bukata ya ji Bishara, ya gaskata ga Yesu domin cetonsa. Bai kamata mu ri kowa ba. Yesu bai ri kowa ba.
2. Gonakin Allah a duniya sun isa girbi. Ya kamata mu duba, mu ga mutane masu yawa kewaye da mu da suna jin yunwar gaskiya, suna so su karbe ta.
3. Ya yiwu mutum d'aya ya shuka iri (ya gaya wa wadansu labarin Yesu, ya ba su 'yan takardu, ya koya masu Maganar Allah). Wani kuma zai yi girbi (wato, zai bi da wani shi karbi Yesu). Ya kamata mu yarda mu shuka iri, mu yi girbi kuma cikin gonar Allah. Su da suka yi shuka, da su da suka yi girbi za su yi murna tare.

4. Aikata nufin Allah, da cika aikin da Allah ya ba mu yakan kawo mana Roshi fiye da yadda abinci yakan Rosad da mu.
5. Muhimmin abu ne mu ba abokaninmu labarin Yesu, amma muna bukata mu kawo su gareshi, domin su san shi kuma.

LABARI NA 8. YESU YA WARKADDA DAN BAFADA

Yahaya 4:46-53

⁴⁶Sai ya sâke zuwa Kana ta kasar Galili, inda ya mai da ruwa ruwan inabi. A Kafarnahum kuwa akwai wani bafada wanda dansa ba shi da lafiya.

⁴⁷Da jin cewa Yesu ya fito kasar Yahudiya ya komo kasar Galili, sai ya tafi wurinsa, ya roke shi ya je ya warkar da dansa, don yana bakin mutuwa.

⁴⁸Yesu ya ce masa, "In ba mu'-ujizai da abubuwani al'ajabi kuka gani ba, ba yadda za a yi ku ba da gaskiya." ⁴⁹Sai bafadan nan ya ce masa, "Ya Shugaba, ka zo tun karamin dana bai mutu ba." ⁵⁰Yesu ya ce masa, "Yi tafiyarka, danka a raye yake." Mutumin kuwa ya gaskata maganar da Yesu ya fada masa, ya yi tafiyarsa. ⁵¹Yana cikin tafiya sai ga bayinsa sun taryo shi, suka ce masa, "Danka a raye yake." ⁵²Sai ya tambaye su ainihin lokacin da ya fara samun sauksi. Suka ce masa, "Jiya da karfe dâya na yamma zazzabin ya sake shi."

⁵³Sai uban ya gane, daidai lokacin nan ne, Yesu ya ce masa, "Danka a raye yake." Shi da kansa kuwa ya ba da gaskiya, da jama'ar gidansa duka.

Ikon Maganar Allah

Sa'ad da Allah ya yi magana, wani abu yakan faru! Allah wanda ya halicci duniya da abin da ke cikinta ta wurin yin magana, yana magana da bafada, ya ce, "Yi tafiyarka, d'anka a raye yake." Haka ma ya zama.

Yesu ya ce duk abin da aka alkawarta cikin Littafi Mai Tsarki zai faru (Matiyu 5:18). Ka gaskata Maganar Allah? Ta wurin abin da kake yi, ya nuna lalle ka gaskata shi-kamar mutumin cikin labarin nan?

Maganarmu suna da iko kuma, in Yesu yake zamne a zuci-yarmu. Cikin Markus 11:22, 23 Yesu ya ce wa almajiransa, "Yesu ya amsa musu ya ce, 'Ku gaskata da Allah. Hakika, ina gaya

muku, kowa ya ce wa dutsen nan, 'Ka ciru, ka fada teku,' bai kuwa yi shakka a zuciyarsa ba, amma ya gaskata abin da ya fada zai auku, sai a yi masa shi." Maganganunmu da muka fad'i tare da bangaskiya suna da iko. Wane irin magana kake yi?" Kana magana na Karfafa juna, ko irin na yin ta'azi-ya, ko irin Ramna?

Abin Da Labarin Ya Koya Mana Batun Addu'a

Yesu yakan amsa addu'armu yau? Ibraniyawa 13:8 ya gaya mana cewa Yesu ba ya sakewa, "**shi ne a jiya, da yau, hakika har abada ma.**" Mun sani wajib ne mu kawo masa bukatarmu. Ya ce, "**Wanda ya zo gare ni ba zan kore shi ba ko kadaf** (Yahaya 6:37). Kuma ya ce, "**Ku yi ta roko, za a ba ku. Ku yi ta nema, za ku samu. Ku yi ta kwankwasa, za a kuwa bude muku**" (Matiyu 7:7).

Saan nan, dole ne mu zo da bangaskiya, mu gaskata lalle zai ba mu amsa. "**In ba game da bangaskiya ba kuwa, ba shi yi-wuwa a faranta masa rai. Domin duk wanda zai kusaci Allah, lalle ne ya gaskata, akwai shi, yana kuma sakamako ga masu nemansa**" (Ibraniyawa 11:6).

Wajib ne mu karbi amsa wanda ya ba mu. Bafada ya roki Yesu ya zo gidansa amma Yesu bai yi haka ba. Maimakon haka, ya ce, "**Yi tafiyarka, danka a raye yake.**" Kila ba zai ba ka amsa daidai da kake tsammani ba, amma zai yi abin da ya fi maka kyau, kowane lokaci kuwa zai yi daidai da Maganarsa.

Bangaskiya ba zai tsirad da kai kowane lokaci ba. (Ka bincike Ibraniyawa 11:35-39) amma zai kawo bishewa da salama. "**Kada ku damu da kome, sai dai a kowane hali ku sanar da Allah bukatunku, ta yin addu'a da roko, tare da gode wa Allah. Ta haka salamar Allah, wadda ta fi gabon dukkan fahimta, za ta tsai da zukatanku da tunaninku ga Almasihu Yesu**" (Filibiwaya 4:6, 7).

Saad da ka gaskata Allah, Allah ya yi aikinsa da iko, zai Karfafa bangaskiyarka. Zai Karfafa bangaskiyar iyalin gidanka kuma, kamar yadda jama'ar gidan bafadan suka ba da gaskiya.

LABARI NA 9. YESU YA WARKAD DA MARASA LAFIYA

Yahaya 5:1-9, 14-18

¹Bayan haka aka yi wani idi na Yahudawa, Yesu kuwa ya tafi Urushalima. ²A Urushalima, kusa da Kofar Tumaki, akwai wani ruwa da ake ce da shi Betasda da Yahudanci, an kuwa kewaye shi da shirayi biyar. ³A shirayin nan kuwa marasa lafiya da yawa sun sabu kwanciya, makafi, da guragu, da shanyayyu. [Suna jira a motsa ruwan. ⁴Don lokaci lokaci wani mala'ika yakan sauko cikin ruwan ya motsa shi. Duk kuwa wanda ya fara shiga bayan an motsa ruwan, sai ya warke duk irin cutar da yake da ita.] ⁵A nan kuwa akwai wani mutum da ya shekara talatin da takwas da rashin lafiya. ⁶Da Yesu ya gan shi kwan-

ce, ya kuma sani ya dade da wannan hali, sai ya ce masa, "Kana so a warkar da kai?" ⁷Marar lafiyar ya amsa masa ya ce, "Ya Shugaba, ai, ba ni da wanda zai angaza ni cikin ruwan lokacin da aka motsashi. Lokacin da na doshi ruwan kuma sai wani ya riga ni shiga." ⁸Sai Yesu ya ce masa, "Tashi, ka dauki shimfidarka, ka yi tafiya!" ⁹Nan take mutumin ya warke, ya dauki shimfidarsa ya yi tafiya. Ran nan kuwa Asabar ce.

¹⁴Bayan haka Yesu ya same shi a Haikali, ya ce masa, "Ka ga fa, ka warke! To, ka daina yin zunubi, don kada wani abu da ya fi wannan muni ya same ka."

¹⁵Sai mutumin ya tafi ya gaya wa Yahudawa, Yesu ne ya warkar da shi. ¹⁶Saboda haka Yahudawa suka fara tsananta wa Yesu, wai don yana yin irin wadanan abubuwa ran Asabar.

¹⁷Yesu kuwa ya amsa musu ya ce. "Ubana na aiki har yanzu, ni ma ina yi." ¹⁸Don haka Yahudawa suka kara nema su kashe shi, ba wai don ya keta Asabar kadai ba, har ma domin ya ce Allah Ubansa ne, wato yana daidaita kansa da Allah.

Abin da za ka Yi

Ka cika filayen nan.

1. Wani mutum yana jira a gefen Betasda. Yana da rashin lafiya, ba shi da karfin jiki shekara _____ (5).

2. Yesu ya tambaye shi wata muhimman tambaya: "Kana so a _____ da kai?" (6)

3. Yesu ya gaya masa shi yi abin da mutumin ya gane bai yi-wuwa. Ya ce, " _____ shimfidarka, ka yi _____ (8).

4. Daga baya, lokacin da Yesu ya same shi a Haikali, ya ce, "Ka ga fa, ka warke! To, _____ don kada wani abu da ya fi wannan muni ya same ka" (14).

5. Yahudawa suka nema, su kashe Yesu saboda dalilai guda biyu: (a) domin ya _____ (18) [Ya warkadda mutumin a ran Asabar lokacin da bai daidai Yahudawa su yi aiki ba], (b) Ya ce kuma Allah _____ wato ya mai da kansa daidai da Allah(18).

Kai, Kana Bukata A Maishe Ka Lafiya!

Kila kana bukata a maishe ka lafiya, kuma a karfafa jikinka, ko a tunaninka, ko a zuci. Kila kana da al'ada mara kyau wanda ya hana ka, ka bauta wa Allah yadda kake so. Kila kana da dacin rai wanda yana ci maka a zuci.

Yesu ya san bukatarka, yana ce maka, "**Kana so a warkar da kai?**" Kila za ka kawo hujoji iri iri, cewa ga dalilan ke nan. Kila kai d'aya ne cikin iyalinka da ke mai bi, ko a makarantarka. Ko kana tsammani dawainiyarka suke hana ka. Wadannan ba su da wuya wurin Yesu ba. Ya iya maishe ka lafiyayyu nan da nan. Ya yiwu zai roke ka ka yi wani abu wanda ka yi tsammani ba shi yi-wuwa, kamar yadda ya roki mutumin din wanda bai iya tashi ya yi tafiya ba, ya d'auki shimfidarsa! Komenene da ya roke ka, ka yi biyayya, Yesu zai ba ka ikon da ka ke bukata ka yi shi. Zai warkad da kai. Sa'annan zai bishe ka, ka yi rayuwa mai nasara.

LABARI NA 10. TASHIN MATATTU IRI GUDA BIYU

Yahaya 5:24-29

²⁴Lalle hakika, ina gaya muku, duk mai jin maganata, yake kuma gaskata wanda ya aiko ni, yana da rai madawwami. Ba za a yi masa hukunci ba, domin ya riga ya tsere wa mutuwa, ya kai ga rai. ²⁵“Lalle hakika, ina gaya muku, lokaci na zuwa, har ma ya yi, da matattu za su ji muryar Dan Allah, masu ji kuwa su rayu. ²⁶Yadda Uba kansa yake tu-

shen rai, haka ya sa Dan ya zama tushen rai. ²⁷Ya kuma ba shi ikon zartar da hukunci, saboda shi Dan Mutum ne. ²⁸Kada ku yi mamakin wannan, domin lokaci na zuwa da duk wadanda ke kaburbura za su ji murya tasa, ²⁹su kuma fito, wadanda suka aikata nagarta su tashi, tashin rai, wadanda suka yi rashin gaskiya kuwa su tashi, tashin hukunci.

Abin Yin Tunani

Abin mamaki ne muka ji Yesu yana kwankwasa a kofar zuciya. Mua yarda masa ya shiga zuciya, sa'an nan mun tabbata muna da rai madawwani. Mun sani ba za a taba yi mana hukunci ba. Mun sani mun riga mun ratsa mutuwa zuwa rai. Kakan yi tunani cewa, yaya wannan ya yiwu? Dalili ke nan, domin Yesu yana da rai cikin kansa (aya ta 26). Su wadanda ba su da Almasihu ba, ba su iya faranta wa Allah rai ba (Romawa 8:8). Sabili da haka lokacin da an tashe su daga cikin kabari, za a yi masu hukunci, za a raba su da Allah har abada abadin.

Abin da za ka Yi

Ka haddace Yahaya 5:24 don ya tabbata maka ma'anar cetonka. Idan kana jin Maganar Allah, kana dogara gare shi (biyayya gare shi, ya nuna kana dogara gare shi) kada ka yarda Shaidan ya sa shakka a tunaninka. Allah yana son ka sani kai nasa ne. In wani abu ya shiga tsakaninka da Allah, Allah zai nuna maka don ka fad'i zunubinka, ka rabu da shi kuma. Allah zai shirya abin, Shaidan yakan kai kara kurum.

LABARI NA 11. YESU GURASAR RAI

Yahaya 6:5-14, 35, 47-51, 53-56, 63

⁵Da Yesu ya daga kai ya hanggo babban taro na doso shi, sai ya ce wa Filibus, "Ina za mu sayo gurasar da mutanen nan za su ci?" ⁶Ya fadi haka ne fa domin ya gwada shi, saboda shi kansa ya san abin da zai yi. ⁷Filibus ya amsa masa ya ce, "Ai, ko gurasar dinari metan ma ba ta isa kowannensu ya sami kadan ba." ⁸Sai daya daga cikin almajiransa, wai shi Andarawas, dan'uwani Bitrus, ya ce masa, ⁹"Ga wani dan yaro nan da gurasa biyar na sha'ir, da kuma kifi biyu. Amma me wadannan za su yi wa mutane masu yawa haka?" ¹⁰Yesu ya ce, "Ku ce wa mutane su zauna." Wuri ne kuwa mai ciyawa. Sai mazaje suka zazzauna, su wajen dubu biyar. ¹¹Yesu ya dauki gurasar, bayan ya yi godiya ga Allah kuma, sai ya rarraba wa wadanda ke zazzaune. Haka kuma ya yi da kifin, gwargwadon abin da ya ishe su. ¹²Da suka ci suka koshi, sai ya ce wa almajiransa, "Ku tattara gutsattsarin da suka saura, kada kome ya bata." ¹³Sai suka tattara gutsattsarin gurasan nan biyar na shar'ir

da suka saura bayan kowa ya ci, suka cika kwando goma sha biyu. ¹⁴Da jama'a suka ga mu'ujizar da ya yi, suka ce, "Lalle, wannan shi ne annabin nan mai zuwa duniya!"

³⁵Yesu ya ce musu, "Ni ne Gurasa mai ba da rai. Wanda ya zo gare ni ba zai ji yunwa ba har abada, wanda kuma ya gaskata da ni ba zai kara jin kishirwa ba har abada.

⁴⁷Lalle hakika ina gaya mu-ku, wanda ya ba da gaskiya, yana da rai madawwani. ⁴⁸Ni ne Gurasa mai ba da rai. ⁴⁹Kakannin kakanninku sun ci man-na a jeji, amma kuwa sun mu-tu. ⁵⁰Ga Gurasa mai saukowa

daga Sama, domin kowa yă ci, kada ya mutu.⁵² Ni ne Gurasan rai da ya sauko daga Sama. Kowa ya ci Gurasan nan, zai rayu har abada. Har ma gurasar da zan bayar naman jikina ne, domin duniya ta rayu.”

⁵³Sai Yesu ya ce musu, “Lalle hakika, ina gaya muku, in ba ku ci naman jikin Dan Mutumba, kuka kuma sha jininsa, ba rai a gare ku.⁵⁴Duk wanda ke cin naman jikina, ya ke kuma

shan jinina, yana da rai madawwami, ni kuwa zan tashe shi a ranar karshe.⁵⁵Domin naman jikina abinci ne na hakika, jinina kuma abin sha ne na hakika.⁵⁶Duk wanda ke cin naman jikina, yake kuma shan jinina, a cikina yake zaune, ni kuma a cikinsa.

⁵³Ai, Ruhu shi ne mai rayarwa, jiki kam ba ya amfana kome. Kalmomin da na fada muku ruhu ne, da kuma rai.

Abin da za ka Yi

Haddace: Yahaya 6:35 da Yahaya 6:63.

Abin Da Labarin Ke Koya Mana

1. Yesu yakan kula da bukatarmu. Ya riga ya san yadda zai biya dukan bukatarmu, amma yana son ya gwada bangaskiyarmu cikinsa. Yana so mu dogara gare shi don kowace bukata da muke da shi.

2. Ko Yesu yakan yi godiya don kankannin abin da yake da shi. Allah ya ce mana, “**Ku yi godiya ga Allah a kowane hali, domin shi ne nufin Allah game da ku ta wurin Almasihu Yesu**” (1 Tasalonikawa 5:18).

3. Yesu ya iya biya kowace bukata a yalwace. “**Daukaka tă tabbata ga wannan da ke da ikon aikatawa fiye da dukkan abin da za mu roka, ko za mu zata nesa, wato aikatawa ta Karfin ikonsa da ke aiki a zuciyarmu**” (Afisawa 3:20).

4. Allah ba ya so a batad da abu banza. Yana son a yi amfani da dukan abin da ya ba mu don kada kome ya bace.

Yana son mu yi amfani da lokacinmu a hankali. “**Ku yi matu-
kar amfani da lokaci don kwanaki mugaye ne. Don haka ka-
da ku zama marasa azanci, sai dai ku fahimci abin da ke nu-
fin Ubangiji**” (Afisawa 5:16, 17).

Yana son mu yi amfani da iyawarmu ko talanti namu da hankali. “**Sai ubangijinsa ya ce masa, ‘Madalla, bawan kirki, mai**

aminci. Kā yi gaskiya a kan karamin abu, zan d'ora ka a kan mai yawa. Ka zo ku yi farin ciki tare da ubangijinka'" (Matiyu 25:21).

Yesu yana son mu yi amfani da kudinmu a hankali. "Kada ku tara wa kanku dukiya a duniya, inda asu da tsatsa ke batawa, inda barayi kuma ke karyawa su yi sata. Sai dai ku tara wa kanku dukiya a Sama, inda ba asu da tsatsa da za su bata, inda kuma ba barayin da za su karya su yi sata. Domin kuwa inda dukiyarka take, a nan zuciyarka ma take" (Matiyu 6:19-21).

5. Lokacin da almajirai suka karbi abinci daga wurin Yesu, suka rarraba wa taron masu yunwa. Sa'ad da muka karbi abinci na ruhaniya daga wurin Yesu kowace rana, muna da abin da za mu rarraba ma su da suke kewaye da mu wa'danda suke bukata gurasa ta rai.

Gurasa Iri Biyu

Taro mai girma na mutane suka yi murna don abincin da aka ba su, sa'ad da suke da yunwa mai yawa. Suna son Yesu ya zama sarkinsu, don kada su damu akan yin aiki don su sami abinci! Amma Yesu ya tuna masu batun abin da ya faru tun dā da kakaninsu, 'Ya'yan Isra'il'a suke tafiya daga Kasar Masar zuwa Rasan da Allah ya alkawarta masu. Babban taron suka ji yunwa a jeji. Allah ya aiko masu abinci daga sama, ya ciyad da su kowace rana! Wannan mu'ujiza abin mamaki ne (Fitowa 16:4-35)! Mutanen ba su sani irin abincin nan ba sai suka kira shi manna. Ma'anar manna shi ne "menene wannan?"

Daga bayya Allah ya koya wa mutanen dalilin da ya yi haka. Musa ya gaya wa mutane, "Ku tuna yadda Ubangiji Allahnku ya bishe ku shekarun nan arba'in a jeji don ya koya muku tawali'u. Ya jarraba ku don ya san zuciyarku, ko za ku kiya-ye umarnansa ko babu. Ya koya muku tawali'u, ya bar ku da yunwa, ya ciyar da ku da manna wadda ba ku sani ba, kakanninku kuma ba su sani ba, domin ya sa ku sani, ba da abinci kadai mutum ke rayuwa ba, amma mutum yana rayuwa da kowane irin abin da yake fitowa daga wurin Ubangiji" (Maimaitawar Shari'a 8:2, 3).

Ko da shi ke Allah ya ba su manna daga sama don shekaru masu yawa, manna ta zama gurasa domin jikunansu kurum. Mutane da suka ci suka Kara tsufa, suka mutu. Yanzu, haka yake, sa'ad da Yesu ya ciyad da taron mutane, gurasa da suka ci, ya zama don jikunansu kađai kuma. Ko suka ci, suka Koshi, suka Kara tsufa, suka mutu daga baya.

Yesu yana da labari mai kyau dominisu! Yana miňa masu wani irin abinci, wanda idan suka ci ba za su mutu ba. I, jikunansu za su mutu, amma su da kansu ba za su taňa mutuwa ba. Yesu Almasihu zai ta da jikunansu kwanakin Karshe, sa'ad da ya dawo duniya. Ya gaya wa mutane shi da kansa, wani irin gurasa ne da za a iya ci! Shi ne gurasa ta rai dominisu! Ya sauňo daga sama kamar yadda manna ya zo daga sama. Ya zo domin ya bada ransa domin duniya. Duk wanda ya ci shi-ko kuwa suka karbe shi a zuciyarsu-suke da rai irin na Yesu wanda ba zai taňa mutuwa ba.

Yaya muka iya ci wannan gurasa ta rai-wato Yesu? Yaya muka iya sha jininsa? Muka iya karbi hadayar Yesu da ya yi a gicciye domin cetonmu. Muka iya karbe shi Dan Rago na Allah wanda jininsa ya rufe zunubanmu. Muka iya karbi Ruhunsa mai rai, wanda ke ba mu rai cikin zukatanmu. Kuma muka iya karbi Maganarsa mai rai ta wurin bincikin su, mu yi masa biyayya. Muna bukata mu yi ta ñiba daga cikin ransa kowace rana, daidai yadda muke bukata mu ci abinci don jikunanmu kowace rana.

Cikin ruhaniya ka iya ci jikin Yesu, ka sha jininsa kowace rana.

1. Kowace rana sai ka yi tafiya cikin hasken maganarsa. Idan ka yi zunubi, ka fadī zunubinka ga Allah, jininsa zai tsarkake ka, domin ka Kara yi zumunci tare da shi (1 Yahaya 1:7, 9).

2. Kowace rana ka roki Yesu ya cika ka da Ruhunsa. Cikin kowane abin da ka ke yi, ka dogara ga ikon Ruhunsa wanda ke cikinka. Ka karbi koyarwa daga cikin Maganarsa kowace rana. Maganarsa rai ne gare ka. Ka yi addu'a gare shi kowace rana –kai da shi kađai. Sa'annan ka yi tunani a kansa, ka yi magana da shi cikin zuciyarka kullum. Za ka gani halinka zai zama kammar nasa.

Allah ya yi maka alkawali mai kyau in ka yi wadannan abubuwa. "Sa'an nan mutane wadanda ke tsoron Ubangiji suka yi magana da junansu, Ubangiji kuwa ya kasa kunne ya ji abin da suke cewa. A gabansa aka rubuta a littafin tarihin wadanda ke tsoron Ubangiji, suna kuwa girmama shi. "Ni Ubangiji Mai Runduna, na ce, za su zama mutanena na ainihi, a ranar da na aikata. Zan ji kansi kamar yadda mahaifi yakan ji kan dansa wanda ke masa hidima" (Malakai 3:16, 17).

Maganar Allah Ita Ce Abinci Mai Ruhaniya Gare Ka

Da dadewa Ayuba ya ce, "A kullum ina aikata abin da Allah ya umarta, ina bin nufinsa, ba nufin kaina ba" (Ayuba 23:12).

Irmiya ya fadī cewa, "Maganarka da na samu na ci. Maganarka kuwa ta zama abar murna a gare ni, ta faranta mini zuciyi. Gama ana kirana da sunanka, ya Ubangiji Allah Mai Runduna" (Irmiya 15:16).

Marubucin Zabura ya ce, "Dandanon ka'idodinka akwai zaķi, har sun fi zuma zaķi!" (Zabura 119:103).

Bitrus ya Karfafa cewa, "Kamar jariri sabon haihuwa, ku yi marmarin shan madara marar gami mai ruhu, domin ku girma da shi, har ya kai ku ga samun ceto, in dai har kun d'andana alherin Ubangiji" (1 Bitrus 2:2, 3).

Bari mu ci Maganar Allah kowace rana!

LABARI NA 12. YESU NA TAFIYA KAN RUWAN TEKU

Yahaya 6:16-21

¹⁶Da magariba ta yi, sai al-majiransa suka gangara teku.
¹⁷Suka shiga jirgi, suka tasar

wa haye tekun zuwa Kafarna-hum. A sa'an nan duhu ya yi, Yesu kuwa bai zo wurinsu ba tukuna, ¹⁸Sai tekun ta fara hauka saboda wata rikakkiyar iska da ke busawa. ¹⁹Bayan sun yi tuki wajen mil uku ko hudu, sai suka hango Yesu na tafiya kan ruwan, ya kusato jirgin. Sai suka firgita. ²⁰Amma ya ce musu, “Ni ne, kada ku ji tsoro.” ²¹Sa'an nan suka yarda su karbe shi a jirgin. Nan da nan sai ga jirgin a gabar da za su.

Abin Yin Tunani

Kana zamanka cikin hadari? Rayuwarka ta zama sai ka ce da duhu yanzu? Sai ka ce Yesu yana da nesa? Ko kai da wañanda ke tare da kai kuna fama kamar cikin hadari, kuna Kokari da rasin Karfin kanku ku kai wuncan ketare? In haka ne, sai ku sani Yesu ya kula, ya sani, ya gani. Shi yana zuwa wurinka cikin wahalarka. Kada ka ji tsoro. Ka yarda Yesu ya shiga tare da kai ci-kin wahalarka. Ka ba shi iznin shiryा maka shi. Shi zai kwantad-da hadarin, ko wahalan, zai ba ka hanyar tsira, za ka tsira lafiya. “**Ko da hanyan nan ta bi ta tsakiyar duhu na mutuwa, ba zan ji tsoro ba, ya Ubangiji, gama kana tare da nil!**” (Zabura 23:4a).

LABARI NA 13. YESU YA YI MAGANA BATUN 'YANCI

Yahaya 8:31-37, 42, 47

³¹Sai Yesu ya ce wa Yahu-dawan nan da suka gaskata shi, “In dai kun zauna kan

maganata, hakika ku almaji-raina ne. ³²Za ku san gaskiya, gaskiyar kuwa za ta 'yanta ku.”

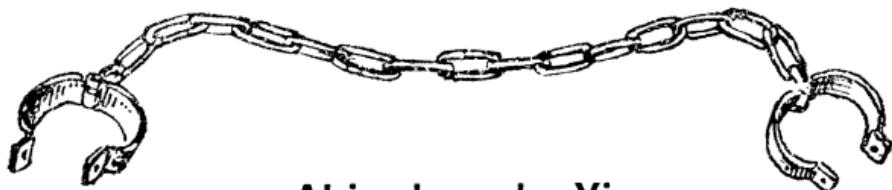
³³Suka amsa masa suka ce, “Ai, mu zuriyar Ibrahim ne, ba mu taba bauta wa kowa ba. Yaya kuma za ka ce za a ‘yanta mu?” ³⁴Sai Yesu ya amsa musu ya ce, “Lalle hakika, ina gaya muku, duk mai aikata zunubi bawan zunubi ne. ³⁵Ai, bawa ba ya dorewa a gida har abada, da kuwa na dorewa. ³⁶In kuwa Dan ya ‘yanta ku, za ku ‘yantu, ‘yantuwar gaske. ³⁷Na san dai ku zuriyar Ibrahim ne, amma kuwa kuna neman kashen ni, don maganata ba ta shigarku.

⁴²Yesu ya ce musu, “Da Allah ne Ubanku da kun kaunace ni, domin daga wurin Allah na fito, ga ni nan kuwa. Ban zo domin kaina ba, shi ne ya aiko ni.

⁴⁷Na Allah yakan saurari Maganar Allah. Abin da ya sabi kwa sauraronta ke nan, don ku ba na Allah ba ne.”

Yahaya 7:17

¹⁷Duk mai son aikata nufin Allah zai san koyarwan nan ko ta Allah ce, ko domin kaina nake fada.

Abin da za ka Yi

Cika filayen:

1. In dai kun _____, Yesu ya ce, hakika ku _____ (8:31).
2. _____ kuwa za ta ‘yanta ku (8:32).
3. Duk mai aikata zunubi _____ ne (8:34).
4. In kuwa _____ ya ‘yanta ku (daga zunubi) za ku ‘yantu, ‘yantuwar gaske (8:36).
5. Yesu ya ce musu, “Da Allah ne Ubanku, da kun _____ ni (8:42).
6. Na _____ yakan saurari Maganar Allah (8:47).
7. Duk mai son aikata _____ Allah zai, _____ ko ta Allah ce, ko domin kaina nake fada (7:17).

LABARI NA 14. YESU NE HASKEN DUNIYA

Yahaya 8:12

¹²Sai Yesu ya kara musu da cewa, “Ni ne Hasken duniya. Wanda ke bina ba zai yi tafiya a duhu ba, amma zai sami hasken rai.”

Yahaya 9:1-9, 13-25, 33-38

¹Yesu na wucewa sai ya ga wani mutum da aka haifa makaho. ²Sai almajiransa suka tambaye shi suka ce, “Ya Shugaba, wa ya yi zunubi da aka haifi mutumin nan makaho, shi, ko iyayensa?” ³Yesu ya amsa ya ce, “Ba wai domin mutumin nan ko iyayensa sun yi zunubi ba, sai domin a nuna aikin Allah ne a kansa. ⁴Lalle ne mu yi aikin wanda ya aiko ni tun da sauran rana. Ai, dare zai yi sa’ad da ba mai iya aiki. ⁵Mud-

din ina duniya ni ne hasken duniya.” ⁶Da ya fadi haka sai ya tofa yau a kasa, ya cuda kasa, ya shafa a idanun makahon, ⁷ya ce masa, “Je ka, ka wanke ido a ruwan Siluwam,” wato aikakke. Shi ke nan sai ya je ya wanke ido, ya komo yana gani. ⁸Makwabta da wanda suka saba ganinsa dā yana bara, suka ce, “Ashe, ba wannan ne yakan zauna yana bara ba?” ⁹Wadansu suka ce, “Shi ne mana.” Wadansu kuwa suka ce, “A’ā, kai dai, sun yi kama.” Shi kuwa ya ce, “Sosai ni ne!”

¹³Sai suka kai wa Farisiyawa mutumin da ke makaho a dā.

¹⁴To, ran Asabar ne Yesu ya cuda kasar ya bude masa ido.

¹⁵Farisiyawa ma suka tambaye shi ta yadda aka yi ya sami gani. Ya ce musu, “Cudaddiyar kasa ya shafa a idona, na wanke, ina gani.” ¹⁶Saboda haka wadansu Farisiyawa suka ce, “Mutumin nan ba daga Allah yake ba, don ba ya kiyaye Asabar.”

Wadansu kuwa suka ce, “Yaya mutum mai zunubi zai iya yin mu’ujizai haka?” Sai rabuwa ta shiga tsakaninsu. ¹⁷Sai suka

sāke ce wa makahon, "To, kai fa, me ka gani game da shi, da ya ke kai ya bude wa ido?" Ya ce, "Ai, annabi ne." ¹⁸Yahudawa kam, ba su gaskata shi makaho ne a dā ba, ya kuma sami gani, har suka kira iyayen wanda ya sami gani, ¹⁹suka tambaye su suka ce, "Wannan dan-ku ne da kuke cewa an haife shi makaho? To, ta yaya yake iya gani yanzu?" ²⁰Sai iyaye nasa suka amsa suka ce, "Mun dai san wannan danmu ne, makaho ne aka haife shi. ²¹Amma ta yadda aka yi yake gani yanzu ba mu sani ba, ba mu ma san wanda ya bude masa idon ba. Ku tambaye shi, ai, ba yaro ba ne, zai fada da bakinsa." ²²Iyayensa sun fadi haka ne don tsoron Yahudawa, don dā ma Yahudawa sun kulla, cewa kowa ya amsa, cewa shi ne Al-masihu, za a fisshe shi daga jama'a. ²³Shi ya sa iyayensa suka ce, "Ai, ba yaro ba ne, ku

tambaye shi." ²⁴Sai suka sāke kirān mutumin nan da ke makaho a dā, suka ce masa, "Katsoraci Allah dai! Mu kam, mun san mutumin nan mai zunubi ne." ²⁵Sai ya amsa ya ce, "Ko mai zunubi ne, ni ban sani ba. Abu daya kam, na sani, dā ni makaho ne, yanzu kuwa ina gani."

³³Da mutumin nan ba daga Allah ya fito ba, da ba abin da zai iya yi." ³⁴Suka amsa masa suka ce, "Kai da aka haifa a bakin zunubi ne za ka koya mana?" Sai suka kore shi. ³⁵Yesu ya ji labari sun kore shi. Da ya same shi, ya ce, "Ka gaskata da Dan Allah ko?" ³⁶Ya amsa ya ce, "Wanene shi, ya Shugaba, da zan gaskata da shi?" ³⁷Yesu ya ce masa, "Ai, ka gan shi, shi ne ma mai magana da kai." ³⁸Sai ya ce, "Ya Ubangiji, na ba da gaskiya," ya kuma yi masa sujada.

Wanene Ya Fadī?

1. Wa ya ce, "Dare zai yi sa'ad da ba mai iya aiki"? _____
(Aya ta 4).
2. Wa ya ce, "Ba wannan ne yakan zauna yana bara ba?"
_____ (8).
3. Wa ya ce, "Mutumin nan ba daga Allah yake ba"? _____
(16). [Farisiyawa wađansu masu addini ne. Suka Karfa biyayya ga shari'ar Musa da aladunsu.]

4. Wa ya ce, "Ku tambaye shi, ai, ba yaro ba ne, zai faɗa da bakinsa"? _____ (21-23).

[Abin alhali ne a fitar da wani daga jama'a. Za a yi da shi sai ka ce kamar kuturu. Ba za a ci da shi, ko ba za a yi kowane sha'ani da shi ba.]

5. Wa ya ce, "Da mutumin nan ba daga Allah ya fito ba, da ba abin da zai iya yi"? _____ (33).

6. Wa ya ce, "Ka gaskata da Dan Allah ko"? _____ (35).

7. Wa ya ce, "Ya Ubangiji, na ba da gaskiya"? _____ (38).

Yesu Ya Kowo Haske

Sa'ad da Yesu ya buɗe idanun makaho, ya kowo masa haske a ransa. Amma Yesu ya fi son ya nuna wa mutane ya zo mu-samman domin ya buɗe idanun zuciyar mutane waɗanda suke zamne cikin duhu.

Shekaru dayawa a dā, Allah ya yi alkawari ga annabawansa, wani zai zo wanda zai kowo haske. Allah ya ambata Yesu: "**Ni Ubangiji, na kira ka, na kuma ba ka iko domin ka ga ana ai-kata gaskiya a duniya. Ta wurinka zan yi wa dukan mutane alkawari, ta wurinka zan kowo haske ga al'ummai. Za ka bu-ɗe idanun makafi, ka kuma kwance waɗanda ke ɗaure a kurkuku masu duhu.**" (Ishaya 42:6, 7). Ishaya ya ga ranar Ubangiji: "**Jama'ar da suka yi tafiya cikin duhu, sun ga babban haske! Suka zauna a inuwar mutuwa, amma yanzu haske ya haskaka su**" (Ishaya 9:2).

Sa'ad da Yesu ya ce shi Hasken duniya ne, Yahudawa sun sani yana ce da kansa Allah, domin Allah haske ne. "**Ubangiji ne haskena da cetona**" (Zabura 27:1a). "**“Sa’ad da na zauna cikin duhu, Ubangiji zai haskaka ni”** (Mika 7:8b). Dawuda yana yin godiya ga Ubangiji da ya ce, "**“Ya Ubangiji, kai ne haskena, kana haskaka duhuna”** (2 Sama'il 22:29).

Sa'ad da muka san Yesu, muka san Allah. Yesu ya ce, "**“Da kun san ni, da kun san Ubana ma”** (Yahaya 14:7a). "**Domin shi Allah wanda ya ce, ‘Haske yă bullo daga duhu ya haskaka,’ shi ne ya haskaka zukatanmu domin a haskaka**

mutane su san d'aukakarsa a fuskar Yesu Almasihu” (2 Korantiyawa 4:6). Kai, ka karbi hasken nan?

Tafiya Cikin Hasken

Su wađanda suke bin Yesu ba su yi tafiya cikin duhu ba amma cikin haske. “**Domin dā ku duhu ne, amma yanzu ku haske ne cikin Ubangiji. Ku yi zaman mutanen haske**” (Afisawa 5:8).

“**Hanyar mugaye kuwa duhu ne bači Kirin, kamar duhun dare. Sukan fādī, amma ba su san abin da ya sa suka yi tuntube ba**” (Karin Magana 4:19). “**Hanyar da adalai ke bi kamar fitowar rana ce, sai ta yi ta kara haske, har ta take tsaka**” (Karin Magana 4:18).

Maganar Allah haske ne. “**Maganarka fitila ce wadda za ta bi da ni, haske ne kuma a kan hanyata**” (Zabura 119:105). “**Fassarar koyerwarka takan ba da haske, takan ba da hikima ga wanda bai kware ba**” (Zabura 119:130). Idan mun karanta maganar Allah kowace rana, wajib ne mu ji ta, mu yi biyayya ga abin da ta ce. Wannan shi ne abin da ake nufi da cewa, “Ku yi tafiya cikin haske.” Aikata abin da Allah ya ce, shi ne tafiya cikin haske. Ka tuna umarni da Yesu ya yi cewa, “Ku Raunaci juna.” Shi ne dalilin da Maganar Allah ta ce, “**Mai kin dān'uwsa kuwa, a duhu yake, a cikin duhu yake tafiya, bai san ma inda yake sa kafa ba, domin duhun ya makantar da shi**” (1 Yaha-ya 2:11).

Hanyar yin makamta shi ne a yi tafiya cikin duhu kullayaumi. Wajib ne mu yi ta yi tafiya cikin haske, ko idanun zuciyarmu za su makanta sabili da Shaidan zai ruđe mu, mu koma cikin duhu.

Mu Ne Haske Cikin Duniya

“**Kome za ka yi kada ku yi shi da gunaguni ko gardama, don ku zama marasa abin zargi, sahihai, 'ya'yan Allah marasa aibu a zamanin mutane karkatattu, kangararru, wađanda kuke haskakawa a cikinsu kamar fitilu a duniya**” (Filibiyawa 2:14, 15). Allah ya zabe mu “**domin ku sanar da mafifitan al'a-muran wannan da ya kirawo ku daga cikin duhu, kuka shiga**

maðaukakin haskensa” (1 Bitrus 2:9b). Rayuwarka haske ne ga su wadanda ke kewaye da kai? In ba haka ba, Manzon Bulus ya ce, “**Sai mu watsar da ayyukan duhu, mu yi ðamara da kayan ðamara na haske”** (Romawa 13:12b).

Muke da bukata mu zama da shiri domin zuwan Yesu a duniya. Sai dai idan mun falka, muna tafiya cikin haske, za mu zama da shiri don zuwansa. “**Domin duk mutanen haske kuke, na rana kuma. Mu ba na dare ko na duhu ba ne. Ashe, saboda haka kada mu yi barci yadda wadansu ke yi, sai dai mu zauna a fadake, da natsuwa”** (1 Tasalonikawa 5:5, 6).

Yesu ya ce, sa'ad da ya ba da labarin sabon sama, da sabon duniya, da sabon Urushalima “**ba ya bukatar rana ko wata su haskaka shi, domin ðaukakar Allah ita ce haskensa, Dan Ragon kuma fitilarsa**” (Wahayin Yahaya 21:23b). Ba abin mur-na ne Yesu zai zama haskenmu har abada abadin ba!

Yi Aiki Tun Akwai Haske

Muna bukata mu yi aiki har ran da Yesu ya dawo domin mu haskaka cikin wannan duniya mai duhu. Wata rana wannan duniya za ta shude (Matiyu 5:18). Su wadanda ba su zo wurin haske ba za a jefa su cikin matsanancin duhu (Matiyu 22:13). Bari mu yi aiki “**Domin ka bude musu ido, su juyo daga duhu zuwa haske, daga kuma mulkin Shaidan zuwa wurin Allah, domin su sami gafarar zunubai**” (Ayyukan Manzanni 26:18a).

Wata rana Yahudawa suka tambayi Yesu, “**Me za mu yi mu aikata ayyukan da Allah ke so?**” Yesu ya amsa musu ya ce, “**Wannan shi ne aikin da Allah ke so, wato ku gaskata da wanda ya aiko**” (Yahaya 6:28b, 29b). Yesu ya koya musu cewa, “**Domin in ba ku gaskata ni ne shi ba, za ku mutu da zunubanku**” (Yahaya 8:24b).

Da fari, dole ne mu da kanmu mu tabbata mun zo gun hasken domin mu karbi rai madawwami. Sa'an nan sai mu yi aiki tare da Yesu domin mu kawo wadansu ga Hasken. Yesu ya ce, “**Kada ku yi wahala a kan neman abinci mai lalacewa, sai dai a kan abinci mai dawwama har ya zuwa rai madawwami, wanda Dan Mutum zai ba ku**” (Yahaya 6:27a).

Ka tuna da makafon daga cikin labarin da ka karanta? Ya gaya ma wadansu abin da Yesu ya yi masa gabagadi. Ko da shi ke su wadanda ke cikin duhu a ruhaniya suka Kore shi daga Haika-

li, Yesu ya kula da shi, ya zo wurinsa don ya kara bayana masa kansa. Zai yi maka hakanan kuma!

LABARI NA 15. YESU SHI NE MAKIYAYI MAI KYAU

Yahaya 10:1-16, 27-33

¹“Lalle hakika, ina gaya muku, wanda bai shiga garken tumaki ta kofa ba, amma ya haura ta wani gu, to, shi barawo ne, dan fashi kuma. ²Wanda kuwa ya shiga ta kofar, makiyayin tumakin ne. ³Mai tsaron kofar yakan bude masa, tumakin kuma sukan saurari murya tasa, yakan kama sunan nasa tumaki, ya kai su waje. ⁴Bayan ya fitar da dukan nasa waje, sai ya shige gabansu, tumakin na biye na shi, domin sun san murya tasa. ⁵Ba za su bi bako ba, sai dai su guje shi, don ba su san muryar bako ba.”⁶Yesu ya yi musu

wannan misali, amma ba su ga-ne abin da ya fada musu ba. ⁷Don haka Yesu ya sâke ce musu, “Lalle hakika, ina gaya muku, ni ne kofar tumakin. ⁸Duk wadsanda suka riga ni zu-wa cewa su ne ni, barayi ne, ‘yan fashi kuma, amma tumakin ba su kula da su ba. ⁹Ni ne kofar. Kowa ya shiga ta wurina zai sami ceto, ya kai ya kawo, ya kuma yi kiwo. ¹⁰Barawo yakan zo ne kawai don sata da kisa da hallakarwa. Ni kuwa na zo ne domin su sami rai, su kuma same shi a yalwace. ¹¹Ni ne Makiyayi mai kyau. Makiyayi mai kyau kuwa shi ne mai ba da ransa maimakon tumakin. ¹²Wanda ke dan asako kuwa, ba makiyayin gaske ba, tumakin kuma ba nasa ba, da ganin kyarkeci ya doso, sai ya watsar da tumakin, ya yi ta kansa, kyarkeci kuwa ya sure wadansu, ya fasa sauran. ¹³Ya gudu ne fa, don shi dan asako ne, ba abin da ya dame shi da tumakin. ¹⁴Ni ne Makiyayi mai kyau. Na san nawa, nawa kuma sun san ni, ¹⁵kamar yadda Uba ya san ni, ni kuma na san Uban. Ina ba da raina maimakon tumakin. ¹⁶Ina kuma da

wadansu tumaki da ba na wannan garke ba ne. Su ma lalle in kawo su, za su kuwa saurari muryata, su zama garke guda, makiyayi kuma guda.

²⁷Tumakin nan nawa sukan saurari muryata, na san su, suna kuma bina. ²⁸Ina ba su rai madawwami, ba kuwa za su halaka ba har abada, ba kuma mai kwace su daga hannuna. ²⁹Ubana, wanda ya ba ni su, ya fi duka girma, ba kuwa mai iya kwace su daga ikon Uban.

³⁰Ni da Uba daya muke.” ³¹Sai Yahudawa suka sāke debo duwatsu su jajjefe shi. ³²Yesu ya amsa musu ya ce, “Na nuna muku ayyuka nagari masu yawa daga wurin Uba, a kan wanne a cikinsu za ku jajjefe ni?” ³³Yahudawa suka amsa masa suka ce, “Ba don wani aiki nagari za mu jajjefe ka ba, sai don sabo, don kai, ga ka mutum, amma kana mai da kanka Allah.”

Abin Koyarwa Daga Cikin Wannan Labari

1. Yesu, shi kađai ne, kofa zuwa ga sabon rai. Ta wurin jin muryarsa, da kuma binsa kađai, za mu iya zama tumakinsa. Yakan kira ka da sunanka. Yakan bishe ka, yakan ciyadda kai, ya ba da ransa dominka. “Dukanmu muna kama da tumakin da suka bata, kowannenmu ya kama hanyarsa. Sai Ubangiji ya sa hukunci ya auko a kansa, hukuncin da ya wajaba a kanmu” (Ishaya 53:6). Ai kuwa, ka juyo da bin hanyarka ka bi nasa hanya?

2. Yesu kađai, shi ne makiyayi mai gaskiya. “Shi ne Allahnmu, mu ne jama’ar da yake lura da ita, mu ne kuma garken da yake ciyarwa” (Zabura 95:7a). “Kada fa a manta da cewa, Ubangiji shi ne Allah! Shi ne ya yi mu, mu kuwa nasa ne, mu jama’arsa ne, mu garkensa ne” (Zabura 100:3).

3. Idan mu ne tumakinsa, ya san mu, mu kuma mun san shi. “Amma kai, ya Ubangiji, kana sane da ni, kana ganina, kai kan-ka kake gwada tunanina” (Irmiya 12:3a). Ka sani Yesu shi makiyayenka ne? In haka ne, za ka bi shi, shi kađai, ba za ka bi wani ba. Makiyayin ya san ka? Sa’ad da makiyayin Mai Girma ya dawo, su dayawa za su ce masa, ““Ya Ubangiji, ya Ubangiji, ashe, ba mu yi annabci da sunanka ba? Ba mu fitar da aljannu da sunanka ba? Ba mu kuma yi ayyukan al’ajabi masu yawa da sunanka ba?”” Yesu ya ce, “Sa’an nan zan ce musu, ‘Ni ban tařa saninku ba. Ku rabu da ni, ku masu yin mugun aiki’” (Matiyu 7:22, 23). Ba shi yiwuwa mu zama tumakin Yesu, mu bi

hanyar kanmu gaba d'aya ba. "Ku kuma zama a tsarkake, in banda shi kuwa, ba wanda zai ga Ubangiji" (Ibraniyawa 12:14).

4. Sa'ad da mun zama na Yesu almasihu, mu nasa ne har abada. Ba wanda ya iya kwace mu daga hannunsa. Wannan alkawari domin su wadanda suke bin Makiyayi Mai Kyau, Ubangiji Yesu Almasihu.

5. Wanda ke bin Yesu za shi guje ma baño. Shaidan kamar Barawo ne, dan fashi wanda yake so ya yi sata, ya kashe, ya halaka.

6. Yesu ya ce shi Allah ne. Sa'ad da Yesu ya ce shi da Uba guda ne, ya ce shi Allah ne. Su Yahudawa sun sani shi yana mai da kansa daidai da Allah. Da suna bin Allah, da sun sani Yesu shi ne Makiyayinsu ne, yadda Ishaya ya yi anabaci cewa, "**Ubangiji yana zuwa ya yi mulki da iko . . . Zai lura da gar-kensa kama yadda makiyayi ke yi, zai tattara 'yan raguna wuri d'aya, zai d'auke su ya rungume su, a hankali zai bi da iyayensu**" (Ishaya 40:10, 11).

Zaburar Makiyayi

Zabura 23

¹Ubangiji makiyayina ne, ba zan rasa kome ba. ²Yana sa ni in huta a saura mai danyar ciyawa, yana bi da ni a tafkuna masu dadin ruwa, suna kwance lif. ³Yana ba ni sabon karfi. Yana bi da ni a hanyar da ke daidai kamar yadda ya alkawarta. ⁴Ko da hanyan nan ta bi ta tsakiyar duhu na mutuwa, ba zan ji tsoro ba, ya Ubangiji, gama kana tare da ni! Sandanka na makiyayi da kerenga suna kiyaye lafiyata. ⁵Ka shirya mini liyafa inda makiyana duk za su iya ganina, ka marabce ni, ka shafe kaina da mai, ka cika tanduna fal da mai. ⁶Hakika, alherinka da kaunarka, za su kasance tare da ni muddin raina. Hailalinka zai zama gidana har abada.

LABARI NA 16. YESU SHI NE TASHIN MATATTU DA RAI

Yahaya 11:1-7, 17-46

¹Wani mutum ne ya yi rashin lafiya, sunansa Li'azaru na Betanya, kauyen su Maryamu da 'yar'uwarta Marta. ²Maryamun nan kuwa, wadda dan'uwanta Li'azaru ba shi da lafiya, ita ce wadda ta shafa wa Ubangiji man kanshi, ta kuma shafe kfafunsa da gashinta. ³To, 'yan'-uwani nan mata suka aika masa, suka ce, "Ya Ubangiji, ga shi, wanda kake kaunan nan ba shi da lafiya." ⁴Da Yesu ya ji haka ya ce, "Wannan rashin lafiya, karshensa ba mutuwa ba ne, domin a d'aukaka Allah ne, a kuma d'aukaka Dan Allah ta wurinsa."

⁵Yesu kuwa na kaunar Marta da 'yar'uwa tata, da kuma Li'azaru. ⁶To, da ya ji Li'azaru ba shi da lafiya, ya kara kwana biyu a wurin da yake. ⁷Bayan haka ya ce wa almajirai, "Mu koma kasar Yahudiya."

¹⁷Da Yesu ya isa, ya tarar Li'azaru, har ya kwana hudu a kabari. ¹⁸Betanya kuwa kusa da Urushalima take, misalin mil biyu. ¹⁹Yahudawa da yawa

sun zo yi wa Marta da Maryamu ta'aziyyar dan'uwansu. ²⁰Da jin Yesu na zuwa, sai Marta ta je taryensa, Maryamu kuwa ta zauna a gida. ²¹Sai Marta ta ce wa Yesu, "Ya Ubangiji, da kana nan da dan'uwana bai mutuba. ²²Koyanzu ma na sani kome ka roki Allah, zai yi maka." ²³Yesu ya ce mata, "Dan'uwanki zai tashi." ²⁴Marta ta ce masa, "Na sani zai tashi a tashin matattu a ranar karshe." ²⁵Yesu ya ce mata, "Ai, ni ne tashin matattu, ni ne kuma rai. Wanda ya gaskata da ni, ko ya mutu zai rayu. ²⁶Wanda kuwa ke raye, yake kuma gaskatawa da ni, ba zai mutu ba har abada. Kin gaskata wannan?" ²⁷Ta ce masa, "I, ya Ubangiji. Na gaskata kai ne Almasihu, Dan Allah, shi wannan mai zuwa du niya."

²⁸Da ta fadi haka, ta je ta kirawo 'yar'uwa tata Maryamu, ta rada mata ta ce, "Ga Malam ya zo, yana kiranki." ²⁹Ita kuwa da jin haka, ta yi maza ta tashi ta nufi wurinsa. ³⁰Yesu

dai bai iso kauyen ba tukuna, har yanzu yana wurin da Marta ta tarye shi.³¹ Da Yahudawan da ke tare da ita cikin gida suna mata ta'aziyya suka ga Maryamu ta yi maza ta tashi ta fita, suka bi ta, suna zaton za ta kabarin ne, ta yi kuka a can.³² Da Maryamu ta iso inda Yesu yake, ta gan shi, sai ta fadi a gabansa ta ce masa, "Ya Ubangiji, da kana nan da dan'uwana bai mutu ba."

³³ Da Yesu ya ga tana kuka, Yahudawan da suka zo tare da ita su ma, suna kuka, sai ya nisa a ransa, ya yi juyayi gaya. ³⁴ Ya kuma ce, "Ina kuka sa shi?" Suka ce masa, "Ya Ubangiji, zo ka gani."

³⁵ Sai Yesu ya yi hawaye. ³⁶ Don haka Yahudawa suka ce, "Dubi yadda yake kaunarsa!" ³⁷ Amma wadansunsu suka ce, "Ashe, wanda ya bude wa makahon nan ido, ba zai iya hana wannan mutum mutuwa ba?"

³⁸ Sai Yesu ya sāke nisawa a ransa, ya iso kabarin. Kabarin kuwa kogon dutse ne, da wani dutse kuma an rufe bakin. ³⁹ Yesu ya ce, "Ku kawar da dutsen." Sai Marta, 'yar'uwar

mamacin, ta ce masa, "Ya Ubangiji, ai, yanzu ya yi doyi, don yau kwanansa hudu ke nan da mutuwa."⁴⁰ Sai Yesu ya ce mata, "Ban gaya miki ba, in kin ba da gaskiya za ki ga daukakar Allah?"⁴¹ Sai suka kawar da dutsen. Yesu kuwa ya daga kai sama ya ce, "Ya Uba, na gode maka da ka saurare ni."⁴² Ko dā ma na sani koyaushe kana sauraron, amma na fadi haka ne saboda jama'ar da ke nan tsaitsaye, domin su gaskata kai ne ka aiko ni."⁴³ Da ya fadi haka ya daga murya da karfi ya ce, Li'azaru, fito!"⁴⁴ Sai mamacin ya fito, kafa da hannu a daure da abin likkafani, fuska tasa kuma a nade da mayani. Yesu ya ce musu, "Ku kwance masa, ya tafi."⁴⁵ Saboda haka Yahudawa

da yawa da suka zo wurin Maryamu, suka kuma ga abin da ya yi, suka gaskata da shi.

“Amma wadansunsu suka tafi wurin Farisiyawa, suka gaya musu abin da Yesu ya yi.

Abin Tunani

Ba abin farin ciki ne Yesu ya kaunaci abokansa da kauna mai yawa haka? Kai, abokinsa ne kuma, idan kake yin abin da ya fadi (Yahaya 15:14). Cikin labarin nan abokan Yesu suna da bañin ciki. Dan'uwansu Li'azaru ya rasu. Da fari, suka gani kamar Yesu bai kula ba. Kai, ma, ka taba yi tunani cewa, Yesu bai kula ba, sa'ad da kake da bañin ciki? Allah bai kan yi kwana ba. Kowane lokaci ya san abin da yake yi. Wajib ne mu riña dogara gareshi, shi zai yi abin da zai fi kawo masa daraja.

Allah yake da dabara dominika kuma. Yana son ya maishe ka kamar Dansa Yesu. “**Mun kuma sani al'amura duka na aikatawa tare zuwa alheri ga wadanda ke kaunar Allah, wato wadanda ke kirayayyu bisa ga nufinsa. Wadanda Allah ya riga ya zaba tuntuni, su ne ya kaddara su ñauki kamannin Dansa, domin shi Dan yă zama na farko cikin 'yan'uwa masu yawa**” (Romawa 8:28, 29). Shi ne dalilin da mu kan sha wuya wani lokaci. “**Wannan kuwa domin a tabbatar da sahihancin bangaskiyarku ne (wadda ta fi zinariya daraja nesa, ita zinariya kuwa-ko da ya ke mai karewa ce-akan jarraba ta da wuta), domin bangaskiyan nan taku tă jawo muku yabo da girma da ñaukaka a bayyanar Yesu Almasihu**” (1 Bitrus 1:7).

Yesu yake so ya koya wa Marta da Maryamu, da mu kuma, idan muke gaskata shi ba za mu taba mutuwa ba. Sa'ad da su wadanda suke gaskata shi sun mutu sun “**rabu da jikin nan**” amma sun “**zauna a gun Ubangiji**” (2 Korantiyawa 5:8). Yesu ya tabbata musu yake da iko ya ta da matattu da ya kira sunan Li'azaru. [Li'azaru ya ji Yesu ya kira sunansa, ya tashi, ya rayu.] Lokacin da Yesu zai dawo duniyanga, “**matattu za su ji muryar Dan Allah, masu ji kuwa su rayu**” (Yahaya 5:25b).

Ko yanzu, Yesu yana kwankwasa a kofar zukatan. “**Kowa ya**

ji muryata ya bude kofar, sai in shiga wurinsa” (Wahayin Yahaya 3:20). Su wadanda suka ji muryarsa su bude kofar zuci-yarsu za su zama sabon halitta. “**Ku kuma yā raya ku sa'ad da kuke matattu ta laifofinku da zunubanku”** (Afisawa 2:1). **“Haka ku ma sai ku lasafta kanku kamar ku matattu ne ga zunubi, amma kuna raye, rayuwa ga Allah, ta Almasihu Yesu. Saboda haka kada ku yarda zunubi ya mallaki jikin nan naku mai mutuwa, har da za ku biye wa muguwar sha'awa tasa. Kada kuma ku miķa gabobinku su zama kayan aikin mugunta don yin zunubi. Amma ku miķa kanku ga Allah kamar wađanda aka raya bayan mutuwa, kuna miķa gabobinku ga Allah kayan aikin adalci”** (Romawa 6:11-13).

In Kana So A Yi Aikin Al'ajabi, Dole Ne Ka Yi Biyayya

Kana da wata damuwa ko wahala da kake bukata Allah ya yi maka aikin al'ajibi? Kila Yesu zai yarda wadansu abubuwa masu wuya su same ka “domin a d'aukaka Allah a cikinka.” Kada ka manta, yana ƙaunace ka yadda ya ƙaunaci Marta da Maryamu. Kila yana shirin wata mu'ujiza wadda ba ka yi tsammani ba. Ka lura, dole ne su yi biyayya kafin wannan mu'ujiza na sabon rai ya faru. Yesu ya ce, “Ku kawar da dutsen.” Ko da shi ke ba su yi tsammani wannan zai yi kyau ba, suka yi shi. Suka yi masa biyayya. Bayan da Li'azaru ya fito kabarin, Yesu ya ce, “Ku kwance masa, ya tafi.”

Domin a ga darajar ikon Allah, dole mu kuma mu yi biyayya cikin dukan abubuwa kome ƙaramancinsu, wanda Ruhu Mai Tsarki ya nuna mana. Idan muna bukata mu roki wani shi gafarta mana, ko ba mu yi masa laifi sosai ba, dole mu yi shi. Kila shi ne dutsen da dole a kawar kafin Yesu ya iya yin aikin al'ajabi a zu- ciyar wani. Sa'ad da Yesu ya yi aikin al'ajibi, bari dai mu taimaki wadansu a kawar masu abubuwan da ke hana su, su sami yan- ci cikin Yesu. Ba abin godiya ne Yesu ya yarda abokansa suka yi taimako cikin wannan aikin al'ajibi?

LABARI NA 17. MANYAN FIRISTOCI DA FARISIYAWA SUKA NEMA SU KASHE YESU

Yahaya 11:47-53

⁴⁷Don haka manyan firistoci da Farisiyawa suka tara 'yan majalisa, suka ce, "Shin, me muke yi ne, har mutumin nan yake ta yin mu'ujizai da yawa haka? ⁴⁸In fa muka kyale shi kan haka, kowa zai gaskata da shi, Romawa kuma za su zo su karbe kasarmu su debe jama'armu." ⁴⁹Amma dayansu, wai shi Kayafa, wanda yake shi ne babban firist a shekaran nan, ya ce musu, "Ku dai ba ku san kome ba. ⁵⁰Ba kwa lura,

ai, ya fiye muku mutum daya ya mutu saboda jama'a, da duk jama'a ta halaka." ⁵¹Ba da nufinsa ya fadi haka ba, sai dai da ya ke shi ne babban firist a shekaran nan, ya yi annabci cewa Yesu zai mutu saboda jama'a, ⁵²ba ma saboda jama'a kadai ba, har ma yă tattaro 'ya'yan Allah da ke warwatse ko'ina su zama daya. ⁵³Daganan fa sai suka kulla su kashe shi.

Suka Ki Sarkinsu

Manyan Firistoci da Farisiyawa suka ga mu'ujizai wañanda Yesu ya yi. Suka ji koyarwa da ya yi cewa, shi da Ubansa daya ne, da kuma "tun ba a haifi Ibrahim ba ni ne" (Yahaya 8:58). Amma duk da haka ba su iya su gaskata Yesu shi ne Almasihu nasu, wanda an alkawarta masu ke zuwa ba.

Labari d'in ya nuna su ba su yarda su bar matsayinsu ba, wato sun zama kamar mugun barori cikin labari da Yesu ya ba su cewa, "**Ba sa so ya yi mulki a kansu**" (Luke 19:14b). Sai shugabannin Yahudawa suka kulle shawara za su kashe mutum daya-Yesu-don kada mulki duka ya sha wuya. Amma, lalle, ba su iya yi masa kome ba idan Yesu bai yarda ya ba da ransa ba.

Nufin Allah ne Yesu ya ba da ransa tun kafin an yi duniya, domin a ceci dukan duniya. "**Ubangiji ya ce, Nufina ne ya sha wahala, mutuwarr kuwa hadaya ce domin ta kawo gafara, saboda haka zai ga zuriyarsa, zai yi tsawon rai, ta wurinsa nufina zai cika**" (Ishaya 53:10).

LABARI NA 18. LABARIN KYAUTA MAI TAMANI DA YAWA

Yahaya 12:1-8

¹Idin Ketarewa saura kwana shida, sai Yesu ya zo Betanya inda Li'azaru yake, wanda Yesu ya tasa daga matattu. ²Nan aka yi masa abincin dare, Martha ce ta yi hidima, Li'azaru kuwa yana cikin masu ci tare da shi. ³Sai Maryamu ta dauko

awo guda na man kanshi na nardi tsantsa, mai tamanin gaske, ta shafa a kafafun Yesu, sa'an nan ta shafe su da gashinta. Duk gidan ya game da kanshin man. ⁴Amma Yahuza Iskariyoti, daya daga cikin almajiransa, wato wanda zai bashedi, ya ce, ⁵"Me ya hana a sayar da man nan a kan dinari dari uku, a ba gajiyayyu kudin?" ⁶Ya fadi haka fa, ba wai don yana kula da gajiyayyu ba, a'a, sai dai don shi barawone, da ya ke kuma jakar кудин суна на ханнунса якан рика таба абин да ки. ⁷Sai Yesu ya ce, "A kyale ta, ta ajiye shi domin tanadin ranar jana'izata." ⁸Ai, kulum kuna tare da gajiyayyu, amma ba kulum kuke tare da ni ba."

Yesu Ya Isa Daukakawa Mai Girma

Lokacin da Yesu ya ta da Li'azaru daga matattu Shugabannin Yahudawa suka yarda cewa, dole Yesu ya mutu. Amma abokannin Yesu suka yi murna, suka cika da godiya har suka yi wani biki domin a girmama Yesu. Yanzu Maryamu ta san Yesu wanene ne. Kamnarta dominisa ta sa ta ba da man kanshi, mai tamanin gaske-kila wajen kudin aiki na kwana 300. Maryamu ta gane maganar Yesu cewa za a gicciye shi ba da dadewa ba (Matiyu 26:2).

"Macancanci ne kai, ya Ubangiji Allahnmu, kă sami d'aukaka, da girma, da iko, domin kai ne ka halicci dukkan abubuwa, da nufinka ne suka kasance aka kuma halicce su" (Wahayin Yahaya 4:11).

Yahaya ya nuna dadin sama sa'ad da ya rubuta abin da ya gani can lokacin da jama'ar mutanen Allah suke kewaye da kursi-yinsa. Mala'iku, yawansu zambar dubu har duban dubbai suna yabe shi cewa, “**Macancanci ne Dan Ragon nan da aka yan-ka yă sami iko, da wadata, da hikima, da karfi, da girma, da d'aukaka, da yabo!**” (Wahayin Yahaya 5:12b). Yesu almasihu shi ne macancanci na dukan yabo da sujada da mun iya yi masa.

Kyautai Da Muka Iya Ba Yesu

Me muka iya ba Yesu don mu nuna masa godiyarmu? Bulus ya ce, “**Don haka ina rokonku 'yan'uwa, saboda yawan jinkai na Allah, ku miķa jikinku hadaya rayayyiya, tsattsarka, abar karba ga Allah. Domin wannan ita ce ibadarku ta ainihi. Kada ku biye wa zamanin nan, amma ku bar halinku ya sake ta wurin sabunta hankalinku d'ungum, don ku tabbatar da abin da Allah ke so, wato nufinsa kyakkyawa, abin karba, cikakke kuma**” (Romawa 12:1, 2). Bari mu ba da jikunanmu ga Yesu, ta wurin yin rayuwarmu don mu gamshe shi. Bari mu ba da tunaninmu da azancinmu don mu yi tunani akan sunansa, da Maganarsa, da aikinsa maimakon mu yi tunanin abubuwani duniya kurum.

Wadansu mutane za su yi tsammani muna batar da rayuwarmu da iyawarmu banza in muna bauta ma Ubangiji. Yahuza ya yi tsammani Maryamu ta batar da man nan nata banza? Ina Yahuza yau? “**Tunawa da mutumin kirki albarka ce, amma nan da nan za a manta da mugaye**” (Karin Magana 10:7). “**Mutumin kirki ba zai kāsa ba dadai, ba za a taba mantuwa da shi ba**” (Zabura 112:6).

Sa'ad da muka nuna kamna ga 'yanuwanmu cikin Almasihu, muna d'aukaka Almasihu Yesu wanda ke zamne cikinsu. Kana yi wa iyayenka masu bi, ko matarki, ko mijinki, ko 'ya'yanka, kamar yadda kana yi wa Yesu? Mukan d'aukaka Yesu kuma sa'ad da muke kaunaci abokan gabamu, domin Yesu ya ce mu yi haka (Matiyu 5:44).

Yesu ya kaunace mu da yawa har ya ba da kansa dominmu, “**Ya kuma ba da kansa dominmu, sadaka mai kansi, hadaya kuma ga Allah**” (Afisawa 5:2b). “**To, koyaushe sai mu yi ta yabon Allah ta wurinsa, sadakar da muke miķawa ke nan, wato mu yabe shi, muna ta d'aukaka sunansa**” (Ibraniyawa 13:15).

LABARI NA 19. LABARIN SARKI MAI TAWALI'U

Yahaya 12:12-16

¹²Kashegari babban taron da suka zo idi, da suka ji Yesu na

zuwa Urushalima,¹³suka dāfauko gazarin dabino suka firfita taryensa, suna ta da murya suna cewa, “Hosanna! Albarka ta tabbata ga mai zuwa da sunan Ubangiji, Sarkin Isra’ila!”¹⁴Da Yesu ya sami wani dan jaki sai ya hau, yadda yake a rubuce cewa,¹⁵“Kada ki ji tso-ro, ya ke ’yar Sihiyona, Ga Sarkinki na zuwa a kan ahola-kin jaki!”¹⁶Da fari almajiransa ba su gane abin nan ba, amma bayan an dāukaka Yesu, suka tuna abin nan a rubuce yake game da shi, har ma aka yi masa shi.

Yesu Zai Dawo Sarki Mai Daukaka

Wani annabi a Tsohon Alkawari ya ce, “Ki yi murna kwarai, ya Sihiyona! Ta da murya ya Urushalimal! Ga Sarkinki yana zuwa wurinki, shi mai adalci ne, mai nasara, shi kuma mai tawali’u ne, yana bisa kan jaki, a kan aholaki” (Zakariya 9:9). I, annabawa suka ba da labarin zuwan Yesu kamar mutum, kamar mai ceto, kamar bawa. Annabci fiye da 300 suka cika lokacin da Yesu ya zo ya yi zamansa a duniya, da mutuwarsa da ta-shinsa kuma. Amma annabci fiye da haka sau uku za su cika sa’ad da Yesu ya sake zuwa a duniya Sarkin Daraja domin ya yi mulkin duniya shekara dubu (Wahayin Yahaya 20:4).

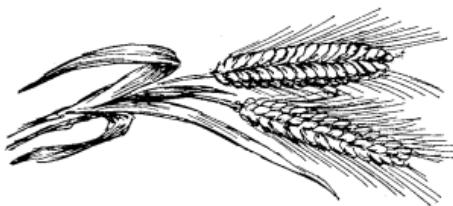
“Domin Ubangiji kansa ma zai sauko daga Sama da kira mai karfi, da muryar babban mala’ika, da kuma busar kahon Allah. Wadanda suka mutu suna na Almasihu, su ne za su fara tashi, sa’an nan sai mu da muka wanzu, muke raye, za a dāuke mu tare da su ta cikin gajimare, mu sadu da Ubangi a sararin sama, sai kuma kullum mu kasance tare da Ubangiji” (1 Tasalonikawa 4:16, 17).

“A ranar bayyanar Ubangiji Yesu daga Sama tare da manyan mala’ikunsa, a cikin wuta mai ruruwa, yana ta saka wa wađanda suka ki sanin Allah, da kuma wađanda suka ki bin bisharar Ubangijinmu Yesu” (2 Tasalonikawa 1:7b, 8).

Ka Yi Shiri Don Zuwansa?

Allah yakan cika alkawarinса. Bai zo da sauri ba domin yana so mutane da yawa su tuba tukuna. **“Ubangiji ba ya jinkirta alkawarinса, ...ba ya so kowa ya halaka, sai dai kowa ya kai ga tuba”** (2 Bitrus 3:9). Yana zuwa, kila ba da dadewa ba! Kana da shiri, kana yin zaman tsarki, kana jawo wađansu gareshi? **“Duk da haka ranar Ubangiji za ta zo kamar barawo, sa'an nan sammai za su shude da kara mai tsanani, dukkan abin da ke cikinsu za su kone, su halaka, kasa kuma da abubuwан da ke kanta duk za su бace. Tun da ya ke duk abubuwان nan za a hallaka su haka, wadanne irin mutane ya kamata ku zama? Ya kamata ku yi zaman tsarkaka masu ibada”** (2 Bitrus 3:10, 11).

LABARI NA 20. LABARIN KWAYAR ALKAMA

Yahaya 12:24-26

“Lalle hakika, ina gaya muku, in ba an binne kwayar alkama ta mutu ba, za ta zauna

ita kadai. Amma in ta mutu sai ta hayayyafa. ²⁵Mai kaunar ransa zai rasa shi. Wanda kuwa ya ki ransa a duniyan nan, ya kiyaye shi ke nan, har ya zuwa rai madawwami. ²⁶Wanda duk zai bauta mini, ya bi ni. Inda nake kuma, nan bawana zai kasance shi ma. Kowa ke bau-ta mini, Uba za girmama shi.”

Yaya Mutuwa Ta Ke

Mutuwa ta kan zo kafin ikon tashin matattu. Haka yake wurin Yesu, haka zai zama garemu. Manzon Bulus ya nuna mana ma'anar mutuwa, sai mu mutu ga kanmu sabili da Yesu. **“Amma dai kowace irin riba na taba ci, na đauka hasara ce sa-**

boda Almasihu. Muradina ke nan in san Almasihu, in san ikon tashinsa daga matattu” (Filibiyawa 3:7, 10a).

Sau dayawa in mun yi biyayya ga Almasihu dole ne nufin kanmu ya mutu, amma sa'ad da mun mutu ga kanmu, ikon Almasihu zai aikata nufinsa a cikinmu. Mu kan lissafta kanmu mataci tare da Almasihu; sabon rai da ke cikinmu zai rayu ta wurin bangaskiya sa'ad da mun yi masa biyayya. “An gicciye ni tare da Almasihu. Yanzu ba ni ne kuma ke raye ba, Almasihu ne ke raye a cikina. Rayuhan nan kuma da nake yi ta jiki, rayuwa ce ta wurin bangaskiya ga Dan Allah, wanda ya kaunace ni, har ya ba da kansa domina” (Galatiyawa 2:20). “In kuna zaman halin mutuntaka, za ku mutu ke nan, amma in da ikon Ruhu kuka kashe ayyukan nan na halin mutuntaka, sai ku rayu” (Romawa 8:13). Bari Ruhun Allah ya nuna maka abubuwan da ya kamata ka mai da su mattace cikin rayuwarka: ko kila wani mugun hali ne, ko wani mugun ra'ayi ne. Lokacin da ka mai da su matakce, ka yi biyayya, za ka gani ikon Allah zai Karfafa ka cikin sabon rai. Zai ba ka iko ka yi sabon hali da sabon ra'ayi, don ka ci nasara a rayuwarka. “Domin Allah shi ne mai aiki a zukatanku ku nufi abin da ke kyakkyawan nufinsa, ku kuma aikata shi” (Filibiyawa 2:13).

LABARI NA 21. YESU YA YI KOYARWA TA WURIN MISALI DA UMURNI

Yahaya 13:3-17, 34, 35

³Yesu kuwa, da ya ke ya san Uba ya sa kome a hannunsa, ya kuma sani daga wurin Allah ya fito, wurin Allah kuma zai koma, “sai ya tashi daga cin abincin, ya ajiye mayafinsa, ya dauko dan zane ya yi damara da shi. **‘Sa’an nan ya zuba ruwa a daro, ya fara wanke kafafun almajiran, yana shafe su da abin da ya yi damara da**

shi. "Sai ya zo ga Bitrus, shi kuwa ya ce masa, "Ya Ubangi-ji, ashe, kai ne za ka wanke mini kafa?"⁷ Yesu ya amsa masa ya ce, "Yanzu kam, ba ka san abin da nake yi ba, amma daga bayza za ka fahimta."⁸ Bitrus ya ce masa, "Wane ni! Ai, ba za ka wanke mini kafa ba har abada!" Yesu ya amsa masa ya ce, "In ban wanke maka ba, ba ka da rabo a gare ni."⁹ Bitrus ya ce masa, "Ya Uban-giji, ba ma kafafuna kadai ba, har ma da hannuwana da kaina!"¹⁰ Yesu ya ce masa, "Wanda ya yi wanka ba ya bukatar wanke kome, sai kafafunsa kawai, domin ya riga ya tsarkaka sarai. Ku ma tsarkakakku ne, amma ba dukanku ba."¹¹ Don ya san wanda zai bashe shi, shi ya sa ya ce, "Ba dukanku ne tsarkakakku ba."¹² Bayan ya

wanke kafafunsu, ya yafa maya-finsa, sai ya sāke kishingida, ya ce musu, "Kun gane abin da na yi muku?"¹³ Kuna kirana Mal-am, da kuma Ubangiji. Daidai ne kuwa, don haka nake.¹⁴ Tun da ya ke ni Ubangijinku, da kuma Malaminku, har na wanke muku kafa, ashe, ku ma ya kamata ku wanke wa junna.¹⁵ Na yi maku ishara domin ku ma ku yi yadda na yi muku.¹⁶ Lalle hakika, ina gaya muku, bawa ba ya fin ubangijinsa, manzo kuma ba ya fin wanda ya aiko shi.¹⁷ In dai kun san wannan, kuna kuma aikatawa, ku masu farin ciki ne.

³⁴Sabon umarni nake ba ku, shi ne ku kaunaci junna. Kamar yadda na kaunace ku, haka ku ma ku kaunaci junna.³⁵ Ta haka kowa zai gane ku almajiraina ne, in dai kuna kaunar junna."

Abin da za ka Yi

Ina abu guda biyu da Yesu ya koya mana ta wurin abin da shi da kansa ya yi?

1. Ya ce, "Tun da ya ke ni Ubangijinku, da kuma Malaminku har na _____ maku _____, ashe, ku ma ya kamata ku _____ wa _____" (aya 14).
2. Ya ce kuma, "Kamar yadda na _____ ku, haka ku ma ku _____ junna" (aya 34).

Asirin Yin Farin Ciki

Yesu ya ce in dai mu bi abin da ya aikata, mu yi wa wadansu hidima mu masu farin ciki ne. Ga foton! Ga Yesu Mahalicin du-kan kome, ya durkusa ya yi aikin bawa. Ya wanke kura daga ka-

faffun almajiransa! "Ku d'auki halin Almasihu Yesu, wanda, ko da ya ke surar Allah yake, bai mai da daidaitakan nan tasa da Allah abar da zai riķe kankan ce ba, sai ma ya mai da kansa baya matuķa ta d'aukar surar bawa, da kuma kasancewa da kamannin d'an adam. Da ya bayyana da siffar mutum, sai ya faskantar da kansa ta yin biyayya, har wadda ta kai shi ga mutuwa, mutuwār ma ta gicciye. Saboda haka ne kuma Allah ya d'aukaka shi mafificiyar d'aukaka " (Filibiyawa 2:5-9a).

Bari dai mu lura, mu nemi hanyoyi inda mun iya yi wa wadansu hidima domin bukatarsu su samu. In mun yi haka za mu yi farin ciki. Yi ma wadansu hidima, da nuna masu kamna, yakán nuna lalle mu masu bin Almasihu ne, domin haka shi ya yi domin mu.

LABARI NA 22. ALKAWARIN GUDA BIYAR MASU KYAU

1. Yahaya 14:1-3, 6

¹"Kada ku damu. Ku gaskata da Allah, ku kuma gaskata da ni. ²A gun Ubana akwai wurin zama da yawa. Da ba haka ne ba, da na fada muku, domin zan tafī in shirya muku wuri. ³In kuwa na je na shirya muku wuri, sai in dawo in kai ku wurrina, domin inda nake, ku ma ku zama kuna can." ⁶"Yesu ya ce masa, "Ni ne hanya, ni ne gaskiya, ni ne kuma rai. Ba mai zuwa wurin Uba sai ta wurrina."

2. Yahaya 14:12

¹²"Lalle hakika, ina gaya muku, duk wanda ke gaskatawa da ni, ayyukan da nake yi, shi ma haka zai yi. Har ma zai

yi ayyukan da suka fi wadan-nan, domin zan tafī wurin Uba."

3. Yahaya 14:13, 14

¹³"Duk abin da kuka roka da sunana kuma zan yi, domin a d'aukaka Uban ta wurin Dan.

¹⁴Kome kuke roka da sunana, zan yi shi.”

4. Yahaya 14:15-17

¹⁵“In dai kuna kaunata, za ku bi umarnina. ¹⁶Ni ma zan roki Uba, zai kuwa ba ku wani Mai Taimako ya kasance tare da ku har abada. ¹⁷Shi ne Ruhuna gaskiya, wanda duniya ba ta iya samunsa, domin ba ta

ganinsa, ba ta kuma san shi ba. Ku kam, kun san shi, domin yana zama tare da ku, zai kuma kasance a zuciyarku.”

5. Yahaya 14:27

²⁷“Na bar ku da salama. Salamatna nake ba ku. Ba kamar yadda duniya ke bayarwa nake ba ku ba. Kada ku damu, kada kuma ku ji tsoro.”

1. Yesu ya yi alkawari cewa zai tafi **ya shirya wuri** domin su wañanda ke binsa (Yahaya 14:1-3, 6).

2. Yesu ya alkawarta **iko wanda ya fi nasa girma** domin shi zai tafi wurin Uban. Ruhunsa wanda ke zama cikin masu binsa zai ba da iko har za su yi ayyuka da suka fi wañanda shi da kansa ya yi da shi ke shi mutum d'aya ne da ke zama a duniya (Yahaya 14:12).

3. Ya alkawarta **iko cikin addu'a** ga su wañanda ke binsa (Yahaya 14:13, 14).

4. Ya alkawarta zuwan **Mai Taimako wanda zai kasance a zuciyar almajiransa.** Zai zama cikin zuciyar kowane mai binsa, ba zai zama tare da su kurum ba, zai zauna cikinsu (Yahaya 14:15-17).

5. Ya alkawarta **salama mai girma** wanda ya fi salama wanda duniya ke bayarwa girma (Yahaya 14:27). Ba za mu ji tsoro ba, domin “**Shi wanda ke zuciyarku ya fi wanda ke duniya karfi**” (1 Yahaya 4:4b).

Abin da za ka Yi

A. Ka karanta ayoyin nan da hankali kuma. Ka mai da su kamar Yesu yana yin magana da kai, kai kañai. Ka ñauke takarda, ka rubuta dukan abubuwan da Yesu ya ce shi, ko Ruhu Mai Tsarki, zai yi maka.

B. Ka zabi aya guda uku daga Yahaya 14 wañanda suka faranta maka zuciya. Ka haddace su. Ka rubuta lambobin ayoyi nan:

LABARI NA 23. LABARIN ITACEN INABI

Yahaya 15:1-11

¹“Ni ne itacen inabi na hakika, Ubana kuwa shi ne manomni. ²Kowane reshe a cikina da ba ya 'ya'ya, sai ya datse shi. Kowane reshe mai yin 'ya'ya kuwa yakan tsarkake shi don ya kara haihuwa. ³Koyanzu ma ku tsarkakaku ne saboda maganar da na fada muku. ⁴Ku zauna a cikina, ni kuma a cikinku. Kamar yadda reshen inabi ba ya iya 'ya'ya shi kadai, sai ko ya zauna a itacen inabin, haka ku ma ba za ku iya ba, sai kun zauna a cikina. ⁵Ni ne

itacen inabin, ku kuwa rassan. Wanda ya zauna a cikina, ni kuma a cikinsa, shi ne mai yin 'ya'ya da yawa. Domin in ba game da ni ba, ba za ku iya kome ba. ⁶Duk wanda bai zau-na a cikina ba, za a yar da shi can, kamar reshe, yă bushe, a kuma tattara irinsu a jefa wuta, a kone. ⁷In kun zauna a ci-kina, maganata kuma ta zauna a cikinku, za ku roki duk abin da kuke so, za a kuwa yi mu-ku. ⁸Yadda ake daukaka Uba-na ke nan, in kuna 'ya'ya da yawa, ta haka kuma kuke tab-bata almajiraina. ⁹Kamar yad-da Uba ya kaunace ni, haka ni ma na kaunace ku. To, ku zau-na cikin kaunar da nake mu-ku. ¹⁰In kun bi umarnina, za ku zauna cikin kaunar da nake muku, kamar yadda ni na bi umarnin Ubana, na kuma zau-na cikin kaunar da yake mini. ¹¹Na gaya muku haka domin farin cikina ya kasance a cikinku, farin cikinku kuma ya zama cikakke.”

Zama Cikin Kristi

In mun karbi gafara da tsarkakewa da sabon rai cikin Yesu ta wurin bangaskiya da fari, dole ne mu kara ci gaba cikin bangas-kiya da taimakon Ruhu Mai Tsarki dukan kwanakinmu a duniyan nan. Kada mu taşa sa tsammani mun iya rayuwa irin ta Almasihu da Karfin kanmu ko iyawar kanmu. Bulus ya ce, “Ashe, rashin azancinku har ya kai haka? Da kuka fara da Ruhu, ashe, yan-zu kuma da halin mutuntaka za ku karasa?” (Galatiyawa 3:3).

Wani lokaci dole ne Yesu ya hore mu. Kila za mu sha wahala, ko wani ciwo, ko wata gwadawa, amma yana so mu kara ba da 'ya'ya." "Ai, kowane irin horo, a lokacin shansa, abu ne mai ba'kin ciki, ba na farin ciki ba. Amma daga baya wadanda suka horu ta haka sukan sami kwanciyar rai wadda aikin a-dalci ke bayarwa" (Ibraniyawa 12:11).

Menene 'Ya'ya Mai Ruhaniya?

Manzon Bulus ya ce, "Albarkar Ruhu kuwa ita ce kauna, da farin ciki, da salama, da hakuri, da kirki, da nagarta, da amin-ci, da tawali'u, da kuma kamunkai" (Galatiyawa 5:22, 23). Da kana rokon Yesu ya tsarkake ka, ya cika ka da Ruhunsa kowace rana, za ka gane kana ba da irin wadannan 'ya'ya a rayuwarka. Cikin 'ya'yan adilci akwai zuciya mai yin godiya, da mai yin wa'ka, da ruhu na yin biyayya, shaida ma wadansu, bayarwa ga aikin Allah, ba za a kashe lokaci banza ba, za a furtu maganar Allah gabagadī, za a sami amsoshin addu'arka.

Fadaka Mai Karfi

In ba mu zauna cikin Almasihu ba, Yesu ya ce, "Sai a datse shi," ko "za a yar da shi, a kuma tattare irinsu a jefa wuta, a kone." Su wadanda ke ba da 'ya'ya ta wurin zama cikin Almasihu su ne al-majiransa (aya ta 6, da ta 8). Manzo Yahuza ya tuna mana cewa, "**Ubangiji ya ceci jama'a daga kasar Masar, duk da haka daga baya ya hallaka wadanda ba su ba da gaskiya ba**" (Yahuza 5b).

Ko da shi ke ba mu iya ba da 'ya'ya da ikon kanmu, ba ya yi kyau mu duba cikin Maganar Allah, yadda mu kan duba cikin madubi don, "**Ku jarraba kanku ku gani, ko har yan zu kuna raye da bangaskiya. Ku ri'ka auna kanku. Ashe, ba ku tabbata Almasihu yana cikinku ba? Sai ko in kun kasa ga gwajin!**" (2 Korantiyawa 13:5). Idan muna da Maganar Yesu a cikinmu, muna yin biyayye gareshi, za mu zama cikin Kaunarsa (Yahaya 15:10). Idan mun sani Ruhu Mai Tsarki yana cikinmu, ba mu bukata mu ji tsoro ba, domin Ruhu Mai Tsarki yakan shaida da namu ruhu, mu 'ya'-yan Allah ne. Ku tuna, Ramna ita ce gwaji mafi girma: "**Allah shi ne kauna, wanda ke a dawwame cikin kauna kuwa, ya dawwama a cikin Allah ke nan, Allah kuma a cikinsa**" (1 Yahaya 4:16b). Allah yana Kaunarka, "Ka zauna cikin Kaunarsa."

LABARI NA 24. YA ZABE MU, MU ZAMA ABOKANSA

Yahaya 15:12-17

¹²“Wannan fa shi ne umarnina, cewa ku kaunci juna kamar yadda na kaunace ku.¹³Ba kau nar da ta fi haka ga mutane, wato mutum yă ba da ransa saboda aminansa. ¹⁴Ku aminaina ne in kuna yin abin da na umarce ku. ¹⁵Nan gaba ba sau ran in ce da ku bayi, don bawa bai san abin da ubangijinsa ke

yi ba. Sai dai in ce da ku ami nai, domin na sanar da ku duk abin da na jiyo wurin Ubana. ¹⁶Ba ku kuka zabe ni ba, ni ne na zabe ku, na sa ku ku je ku yi 'ya'ya, 'ya'yanku kuma su tabbata, domin kome kuka roki Uba da sunana yă ba ku. ¹⁷Na umarce ku haka domin ku kau naci juna.”

LABARI NA 25. YESU YA KOYA MANA ZA MU SHA TSANANI

Yahaya 15:18-25

¹⁸“In duniya ta ki ku, ku sani sai da ta ki ni kafin ta ki ku. ¹⁹Da ku na duniya ne da duni ya ta so abinta, amma saboda ku ba na duniya ba ne, na ku ma zabe ku daga duniya, shi ya sa duniya take kinku. ²⁰Ku tuna da maganar da na yi mu ku cewa, ‘Bawa ba ya fin ubangijinsa.’ In sun tsananta mini, ku ma za su tsananta muku. Da sun kiyaye magana ta, da sai su kiyaye taku ma. ²¹Duk wannan za su yi muku saboda sunana, don ba su san

wanda ya aiko ni ba. ²²Da ba domin na zo na yi musu maga na ba, da ba su da zunubi. Amma yanzu kam, ba su da wani hanzari a kan zunubinsu. ²³Wanda ya ki ni ya ki Ubana ma. ²⁴Da ba domin na yi ayyu ka a cikinsu da ba wanda ya tafa yi sai ni ba, da ba su da zunubi. Amma yanzu sun gani, sun kuma ki mu, ni da Ubana duka. ²⁵An yi wannan kuwa domin a cika maganar da ke rubuce cikin Shari’arsu cewa, ‘Sun ki ni ba dalili.’”

¹“Na fada muku duk wannan ne domin in kawar muku da sanadin tuntube. ²Za su fisshe ku daga jama'a. Hakika, lokaci ma na zuwa da kowa ya kashe ku zai zaci bautar Allah yake yi. ³Za su yi haka ne kuwa do-

min ba su san Uba ko ni ba.
³Na fada muku wannan ne domin a gare ni ku sami salama. A duniya kuna shan wuya, amma dai ku yi farin ciki, ai, na yi nasara da duniya.”

Abin da za ka Yi

1. Duniya ta ke Ḳin masu bi domin su ba na _____ ba ne (15:19).
2. Yesu ya ce, “Wanda ya Ḳi ni, ya Ḳi _____ kuma” (15:23).
3. Ko da shi ke Yesu ya yi ayyuka masu ban al'ajibi a duniya, mutanen duniya, da ba su gaskata shi ba, sun _____ sun kuma _____ Yesu duk da Ubansa (15:24).
4. Yadda abin yake, duniya suka Ḳi Yesu ba _____ (15:25).
5. Lokaci yana zuwa sa'ad da su wad'anda suka _____ masu bi za su zaci a zuciya _____ suke yi (16:2).
6. Za su yi mugayen abubuwa domin ba su _____ Uban ko Yesu ba (16:3).
7. Ko da shi ke za mu sha wuya a nan duniya, mun iya yin farin ciki domin Yesu ya yi _____ da duniya (16:33).

LABARI NA 26. YESU YA YI ADDU'A DOMINMU

Yahaya 17:1-8, 15-26

¹Da Yesu ya fadi haka, sai ya daga kai sama ya ce, “Ya Uba, lokaci ya yi. Ka d'aukaka Dan-ka domin Dan ya d'aukaka ka,

²tun da ka ba shi iko a kan dukkan 'yan adam, yă ba da rai madawwami ga duk wadan-da ka ba shi. ³Rai madawwami kuwa, shi ne su san ka. Allah

Makadsaici na gaskiya, da kuma Yesu Almasihu da ka aiko. ⁴Na daukaka ka a duniya da yake na cika aikin da ka ba ni in yi. ⁵Yanzu kuma, ya Uba, ka daukaka ni zuwa ga zatinka da daukakan nan da nake da ita tare da kai tun kafin duniya ta kasance. ⁶Na bayyana sunanka ga mutanen da ka ba ni daga cikin duniya. Dā ma naka ne, ka kuwa ba ni su, sun kuma ki-yaye maganarka. ⁷Yanzu kuwa sun san duk iyakar abin da ka ba ni daga gare ka yake. ⁸Domin kuwa maganar da ka fada mini na fada musu, sun kuwa karfa, sun kuma san kakika na fito daga wurinka ne, sun kuma gaskata kai ne ka aiko ni.”

¹⁵Ba na rokonka ka dauke su daga duniya, sai dai ka kare su daga Mugun nan. ¹⁶Su ba na duniya ba ne, kamar yadda ni ma ba na duniya ba ne. ¹⁷Ka tsarkake su cikin gaskiya. Maganarka ita ce gaskiya. ¹⁸Kamar yadda ka aiko ni duniya, haka ni ma na aike su duniya. ¹⁹Saboda su ne nake miša kaina, domin su ma a tsarkake su

cikin gaskiya ²⁰“Ba kuwa wadannan kadai nake roka wa ba, har ma masu gaskatawa da ni ta maganarsu, ²¹domin dukansu su zama daya, kamar yadda kai, ya Uba, kake cikina, ni kuma nake cikinka, haka su ma su kasance cikinmu, domin duniya ta gaskata, cewa kai ne ka aiko ni. ²²Daukakar da ka yi mini, ita na yi musu, domin su zama daya kamar yadda muke daya, ²³ni a cikinsu, kai kuma a cikina, domin su zama daya sosai, duniya ta gane kai ne ka aiko ni, ta kuma gane ka kaunce su kamar yadda ka kaunce ni. ²⁴Ya Uba, ina so wadanda

ka ba ni, su ma su kasance tare da ni inda nake, su dubi dfaukakata da ka yi mini, domin ka kaunace ni tun ba a halicci duniya ba. ²⁵Ya Uba mai adalci, duniya kam, ba ta san ka ba, amma ni na san ka, wa-

fannan kuma sun sani kai ne ka aiko ni. ²⁶Na sanar da su sunanka, zan kuma sanar, domin kaunar da ka yi mini tā kasance a cikinsu, ni ma in kasance cikinsu.”

Yesu Ya Yi Addu'a Dominka

Annabi Ishaya ya ce, “**Ya kuwa sha hukuncin da ya cancanci masu zunubi. Ya yi roko dominisu**” (Ishaya 53:12b). Yana so ya ba duka wađanda suka gaskata shi rai madawwami (Yahaya 17:2).

Yesu ya yi addu'a domin almajiransa. Dā ya ce ma Bitrus, “**Bitrus, ya Bitrus, Shaidan ya nemi Iznin sheke ku kamar alka-ma, ya kuwa samu. Ni kuwa na yi maka addu'a, kada bangas-kiyarka ta kāsa**” (Luka 22:31, 32). Kuma kafin Yesu ya mutu, ya yi addu'a ga Uban shi kare su daga Mugun nan (Yahaya 17:15b). Ya kuma yi addu'a domin dukansu wađanda za su gas-kata da shi ta wurin maganar shaida da masu binsa za su yi. Ya yi addu'a dominka!

Yake yin addu'a dominka kullayaumi. “**Saboda haka yana da ikon ceton masu kusatowa ga Allah ta wurinsa, matukar ce-to, tun da ya ke kllum a raye yake saboda yi musu addu'a**” (Ibraniyawa 7:25). Muna da Maceci mai girma! Ya yi addu'a mu zama ḍaya da shi, da kuma ḍaya da juna cikin ɻauna! Bari a amsa addu'arsa cikin ranka da gidanka yau.

Daga bayा, sa'ad da Yesu yana yin addu'a a gonar Gatsemani, ya tambaye almajiransa, “**Ashe, ba za ku iya zama a fadake tare da ni ko da sa'a ḍaya ba?**” (Matiyu 26:40b). Kai ma, kana yin addu'a kai kađai kowace rana, kana yin roko don su batattu, da kuma jiki nasa, wato jama'ar masu bi? Ya ba mu 'yanci mu shigo gaban kursiyinsa kowace rana. “**Saboda haka sai mu kusaci kursiyin Allah na alheri da amincewa, domin a yi mana jinkai, a kuma yi mana alherin da zai taimake mu a kan kari**” (Ibraniyawa 4:16).

LABARI NA 27. YESU YAKE DA IKO BISA RANSA DA MUTUWARSA

Yahaya 10:17, 18

¹⁷“Domin wannan Uba ke kau-nata, domin ina ba da raina in dauko shi kuma. ¹⁸Ba mai kar-be mini rai, don kaina nake ba da shi. Ina da ikon ba da shi, ina da ikon dauko shi kuma. Na karbo wannan umarni ne daga wurin Ubana.”

Yahaya 19:4-11

“Sai Bilatus ya sāke fitowa, ya ce wa Yahudawa, “Ga shi, zan fito muku da shi, domin ku san ban same shi da wani laifi ba.”

⁵Sa'an nan Yesu ya fito, sāye da kambin kayar, da alkyabba mai ruwan jar garura. Sai Bilatus ya ce musu, “To, ga mutumin!” ⁶Da manyan firistoci da dogaran Haikali suka gan shi, suka dau kururuwa suna cewa, “A gicciye shi! A gicciye shi!” Bilatus ya ce musu, “Ku tafi da shi ku da kanku, ku gicciye shi, ni kam, ban same shi da wani laifi ba.” ⁷Yahudawa suka amsa masa suka ce,

“Ai, muna da Shari'a, bisa ga Shari'an nan kuwa ya wajaba a kashe shi, saboda ya mai da kansa Dan Allah.” ⁸Da Bilatus ya ji maganan nan sai ya kara tsorata. ⁹Ya sāke shiga fada, ya ce wa Yesu, “Daga ina kake?” Amma Yesu bai amsa masa ba. ¹⁰Saboda haka Bilatus ya ce masa, “Ba za ka yi mini magana ba? Ba ka sani ba ni ne da ikon sakinka, ko gicciye ka?” ¹¹Yesu ya amsa masa ya ce, “Ba ka da wani iko a kaina in ba an ba ka daga Sama ba, saboda haka wanda ya bashe ni gare ka ya fi ka zunubi.”

Yesu Ya Iya Mutu?

Tun da shi ke Yesu Dan Allah ne, ya yiwu mutane su kashe shi? Ba mutumin da yake da iko akan Yesu. Sai shi da kansa yana da iko ya zaba mutuwa da kuma tashi daga matattu.

Yesu ya ce wa Bilatus, "Mulikina ba na duniyan nan ba ne. Da mulkina na duniyan nan ne da barorina za su yi yak'i kada a bashe ni ga Yahudawa. Amma hakika, mulkina ba daga nan yake ba" (Yahaya 18:36b). Yesu ya yarda Yahudawa su kama shi. Sa'ad da suka kama shi, ya ce, "Kuna tsammani ba ni da ikon neman taimako gun Ubana ba, nan da nan kuwa ya aiko mini fiye da rundunar mala'iku goma sha biyu? To, ta yaya ke nan za a cika Littatafafai kan lalle wannan abu ya kasance?" (Matiyu 26:53, 54). Mala'iku wadanda suka yi masa hidima lokacin da ya yi addu'a a gonar Gatsemani, suna da iko su hallaka dukan sojoji da suka kama shi, amma Yesu ya san nufin Allah wanda ya bayana cikin Maganarsa.

Yesu da kansa ya ce, "Lalle ne Dan Mutum yă sha wuya iri iri, shugabanni da manyan firistoci da malaman Attaura su ki shi, har a kashe shi, a rana ta uku kuma a tashe shi" (Lu-ka 9:22). Ka gani, Yesu ya mutu domin shi ne nufin Allah tun ba a yi duniya ba (Wahayin Yahaya 13:8).

Nufin Allah ne, Yesu ya ci nasara da mutuwa! "Wato tun da ya ke 'ya'yan duk suna da tsoka da jini, shi ma sai ya d'auki kamannin haka, domin ya hallakar da mai ikon mutuwa, wa-to Iblis, ta mutuwarsa, yă kuma 'yanta duk wadanda tun hai-huwarsu suke zaman bauta saboda tsoron mutuwa" (Ibrani-yawa 2:14, 15). Kai, kana jin tsoron mutuwa? Yesu ya mutu don ya cece ka! I, Yesu ya yi zabe ya ba da ransa domin ka!

LABARI NA 28. AN GICCIYE YESU, AN BINNE SHI

Yahaya 19:17, 18, 30-37

¹⁷Sai suka tafī da Yesu. Ya kuwa fita, shi kansa ke dauke da gicciyensa, har zuwa wurin da ake kira Wurin Kokwan Kai, da Yahudanci kuwa, Golgota.

¹⁸Nan suka gicciye shi, da kuma wadansu mutum biyu tare da shi, daya ta kowane gefe, Yesu kuwa a tsakiya. ³⁰Da Yesu ya tsotsi ruwan tsamin nan

ya ce, "An gama!" Sa'an nan ya sunkuyar da kansa ya ba da ransa. ³¹Da ya ke ran nan ranar shiri ce, don kada a bar ji-kuna a gicciye ran Asabar (domin wannan Asabar din babbar rana ce), sai Yahudawa suka roki Bilatus a karya kafafunsu, a kuma dauke jikunan. ³²Sai so-ja suka zo suka karya kafafun

na farkon nan, da kuma na dawayan da aka gicciye tare da shi.
³³ Amma da suka zo wurin Yesu, suka kuma ga ya riga ya mutu, ba su karya kafafunsa ba.³⁴ Sai dai ddaya daga cikin sojan nan ya soke shi da mashi a kwibi, nan da nan ga jini da ruwa suka gudano.³⁵ Wanda ya gani din kuwa ya ba da shaida kan haka, shaida tasa kuwa gaskiya ce, ya kuma san gaskiya yake fada, domin ku ma ku ba da gaskiya.³⁶ Wannan kuwa don a cika Nassi ne cewa, "Kashinsa daya ba za a karya ba."³⁷ Wani Nassi kuma ya ce, "Za su dubi wanda suka soka."

Yahaya 19:40-42

⁴⁰Sai suka dauki jikin Yesu

suka sa shi a likkafanin lilin game da kayan kanshin nan, bisa ga al'adar Yahudawa ta jana'iza.⁴¹ A wurin da aka gicciye shi kuwa akwai wani lambu, a cikin lambun kuma da wani sabon kabari wanda ba a taba sa kowa ba.⁴² Da ya ke ranar shiri ce ta Yahudawa, kabarin kuma na kusa, sai suka sa Yesu a nan.

Mutuwar Yesu Ba Wani Hadari Ba

Mabudin fahimta Maganar Allah, shi ne a gane cikin dukan Maganar Yesu shi me matsaka. "**Sai ya fara ta kan littattafan Musa da na dukan annabawa, ya yi ta bayyana musu abubowan da suka shafe shi a dukan Littattafai**" (Luka 24:27). Yesu ya sani, "**Ya kuma ce musu, Wannan ita ce maganata da na gaya muku tun muna tare, cewa lalle ne a cika duk abin da ke a rubuce game da ni a Attaura ta Musa, da littattafan annabawa, da kuma Zabura**" (Luka 24:44). "**Sa'an nan ya wayar da hankalinsu su fahimci Littattafai, ya kuma ce musu, Haka yake a rubuce, cewa wajibi ne Almasihu ya sha wuya, a rana ta uku kuma ya tashi daga matattu, a kuma yi wa dukan al'ummai wa'azi su tuba, a gafarta musu zunuban-su saboda sunansa. Za a kuwa fara daga Urushalima**" (Luka 24:45-47).

Nufin Allah abu mai kyau Rwarai! Idan kana da Littafi Mai Tsarki ka bincike wadannan ayoyi don ka gani yadda Allah ya nuna ma duniya nufinsa cikin Tsohon Alkawari da yadda Yesu ya cika nufinsa. (Daga cikin annabci wajen 300 da annabawa suka fadi, su kadan ne batun zuwan Yesu na fari cikin duniya.)

Shaidan ya rudi mutumin Allah na fari, amma Allah ya san yadda zai cece shi. Wannan shiri da Allah ya yi, ya ci nasara. Duk wadanda suna so Allah ya cece su daga hannun Shaidan zai cece su.

Shirin Allah

Alkawarin "zuriya mace"
Alkawarin "zuriyar Ibrahim"

Haifuwa a Baitalami

Haifuwar Budurwa

Aikinsa a Galili

Zai zama annabi

Zai zama firist

Zai zama sarki

Yahudawa za su ki shi

Shigowar Urushalima

Aboki zai ba da shi

Za a sayar da shi don tsabar
azurfa talatin

Masu shaidar zur suka yi Rara

Ya yi shiru

An duke shi, an tofa masa yau

An gicciye shi da masu zunubi

An soke hannuwa da kafaffu

An yi ba'a da raini

An ba shi ruwan tsami

Ya yi addu'a don magabta

Suka soke shi

Ba za a karye Rashi

An binne shi tare da masu
arziki

Tashinsa daga matattu

Tashinsa zuwa sama

Annabci

Farawa 3:15

Farawa 18:18

Mika 5:2

Ishaya 7:14

Ishaya 9:1, 2

Maimaltawar Shar'i'a
18:15

Zabura 110:4

Ishaya 9:7

Ishaya 53:3

Zakariya 9:9

Zabura 41:9

Zakariya 11:12

Zabura 27:12

Ishaya 53:7

Ishaya 50:6

Ishaya 53:12

Zabura 22:16

Zabura 22:6-8

Zabura 69:21

Ishaya 53:12

Zakariya 12:10

Zabura 34:20

Ishaya 53:9

Zabura 16:10

Zabura 68:18

Cikawa

Galatlyawa 4:4

Ayyuka Man
3:25

Matliyu 2:1

Matliyu 1:18

Matliyu 4:12-16

Yahaya 6:14

Ibraniyawa 6:20

Yahaya 18:36, 37

Yahaya 1:11;
5:43

Yahaya 12:13-15

Markus 14:10

Matliyu 26:15

Matliyu 26:60, 61

Matliyu 26:62, 63

Markus 14:65

Matliyu 27:38

Yahaya 20:27

Matliyu 27:39, 40

Yahaya 19:29

Luka 23:34

Yahaya 19:34

Yahaya 19:33

Matliyu 27:57-60

Matliyu 28:9

Luka 24:50, 51

(Don cikakken labarin mutuwar Yesu, karanta Matliyu 26 da 27; Markus 14 da 15; Luka 22 da 23; Yahaya 18 da 19; Ishaya 53; da Zabura 22.)

LABARI NA 29. YESU YA TASHI DAGA MATATTU

Yahaya 20:1-9

¹To, a ranar farko ta mako, Maryamu Magadaliya ta je kabarin da asuba, tun da sauran duhu, ta ga an kawar da dutsen daga kabarin. ²Sai ta yiwo gudu wurin Bitrus da kuma almajirin nan da Yesu ke kauna, ta ce musu, "An dauke Uban-giji daga kabarin, ba mu kuwa san inda aka sa shi ba." ³Sai Bitrus da almajirin nan suka fita suka doshi kabarin. ⁴Duka biyu suka ruga a guje, amma almajirin nan ya tsere wa Bitrus, ya riga isa kabarin. ⁵Yana dukawa yana leka ciki, sai ya ga likkafanin lilin a ajiye, amma fa bai shiga ba. ⁶Sa'an nan Bitrus ya zo a bayansa, ya ku-

wa shiga kabarin, ya ga likka-fanin a ajiye, ⁷mayanin kuma da ke kansa ba a ajiye tare da likkafanin yake ba, amma a nade shi kadai a waje daya. ⁸Sai almajirin nan da ya riga isa kabarin shi ma ya shiga, ya gani, ya kuma ba da gaskiya. ⁹Don kafin lokacin nan ba su fahimci Nassin nan ba, cewa lalle ne yă tashi daga matattu.

Ga Dalilin Da Tashin Matattu Muhimmin Abu Ne

Tun dā Ayuba ya yi tambaya, "Idan mutum ya mutu, zai sāke rayuwa kuma?" (Ayuba 14:14). Wannan kuma amsarsa, "Amma na sani akwai wani a Samaniya wanda a karshe zai zo ya tsaya mini. Ko da ya ke ciwo ya riga ya cinye fatata, a wannan jiki zan ga Allah" (Ayuba 19:25, 26). I, domin shi ya rayu, mu kuma za mu rayu (Yahaya 14:19).

"Ko da ya ke an gicciye shi ne da rashin karfi, duk da ha-ka a raye yake ta ikon Allah. Mu ma marasa karfi ne kamarsa, amma game da al'amuranku da za mu zartar, a raye muke tare da shi, ta ikon Allah" (2 Korantiyawa 13:4).

Dukan labari mai dadī, Bulus ya ta'kaita cikin aya biyu da cewa: “Jawabi mafi muhimmanci da na sanar da ku, shi ne wanda na karbo, cewa Almasihu ya mutu domin zunubanmu, kamar yadda Littattafai suka fada, cewa an binne shi, an ta da shi a rana ta uku, kamar yadda Littattafai suka fada.” (1 Korantiyawa 15:3, 4). Da ba domin tashin Yesu Almasihu daga matattu, ba mu da labarin da za mu yi wa'azinsa ba. Da ba mu da bege. Da muna zauna cikin zunubanmu, da hukunci rabonmu. Amma, godiya ga Allah, Yesu yana da rai, shi ya iya zauna cikinmu! “In kuwa Ruhun wannan da ya ta da Yesu daga matattu na zaune a zuciyarku, to, shi da ya ta da Almasihu Yesu daga matattu zai kuma raya jikin nan naku mai mutuwa, ta Ruhunsa da ke zaune a zuciyarku” (Romawa 8:11).

Yanzu Sai Mu Rayu Dominsa

“Kaunar Almasihu gare mu ita ke mallakarmu, saboda haka mun tabbata, da ya ke wani ya mutu saboda dukan mutane, ashe kuwa, mutuwa tasu ce dukansu. Ya kuwa mutu ne saboda dukan mutane, domin wadanda ke raye, kada su yi zaman ganin dama nan gaba, sai dai su yi zaman wannan da ya mutu saboda su, aka kuma tashe shi saboda su” (2 Korantiyawa 5:14, 15). Dā mu matattu ne cikin zunubanmu, amma Yesu ya mutu domin mu. Yanzu Yesu ya rayad da mu. Mu sabon halitta ne. Kada mu rayu don kanmu, amma mu rayu dominsa. Mu ba na kanmu mu ke ba. “Sayenku aka yi da taman. To, sai ku d'aukaka Allah da jikinku” (1 Korantiyawa 6:20).

LABARI NA 30. YESU YA BAYANA GA MARYAMU

Yahaya 20:11-17

“Maryamu kuwa na tsaye a bakin kabarin daga waje, tana kuka. Tana cikin kuka sai ta duka ta leka kabarin,¹²sai ta ga mala'iku biyu saye da fararen tufafi a zaune inda dā ga-war Yesu yake, daya wajen kai, daya kuwa wajen kafafu.¹³Su-

ka ce mata, “Uwargida, don me kike kuka?” Ta ce musu, “Ai, an d'auke Ubangijina, ban kuwa san inda aka sa shi ba.”¹⁴Da ta fadi haka sai ta juya ta ga Yesu tsaye, amma ba ta gane Yesu ne ba. ¹⁵Yesu ya ce mata, “Uwargida, don me kike kuka? Wa kike nema?” Saboda kuma

ta zaci shi ne mai aikin lambun, ta ce masa, "Maigida, in

kai ne ka dauke shi, gaya mini inda ka sa shi mana, ni kuwa in dauke shi." ¹⁶Yesu ya ce mata, "Maryamu!" Sai ta juya ta ce masa da Yahudanci, "Rabboni!" wato Malam. ¹⁷Yesu ya ce mata, "Kada ki riķe ni, domin har yanzu ban hau wurin Uba ba tukuna. Sai dai ki tafī wurin 'yan'uwana ki ce musu ina hawa wurin Ubana kuma Ubanku, Allahna kuma Allahnku."

Yadda Yesu Ya Ba Da Girma Ga Mataye

Cikin lokacin ban tausayi, ko cikin lokacin farin ciki Yesu ya girmama mataye. Lokacin da aka gicciye shi, Yesu yi yi magana da uwarsa, ya miķa ta a hannuwan almajiran da ya fi kaunarsa (Yahaya) don ya lura da ita (Yahaya 19:26, 27). Yanzu da ya yi nasara da mutuwa, ya tashi ya bayana ga mace da fari-wata Maryamu.

Mataye, masu bin Allah, masu ado na tawali'u da natsuwa, "**wannan kuwa abu ne mai martaba kwarai a gun Allah**" (1 Bitrus 3:4). Lokacin da Allah ya halitta mutum cikin surar kansa ya hallici mutum, namiji da ta mace cikin siffarsa (Farawa 1:27). Cikin abubuwa masu ruhaniya, Allah ya ba dukansu biyu, namiji da ta mace dama daidai da juna su zo su karbi gado daidai da juna. "**Wadanda kuma ta wurinsu ya yi mana baiwa da manyan alkawaransa masu d'aukaka kwarai, domin ta wurin wadannan ku zama masu tarayya da Allah wajen dabi'arsa**" (2 Bitrus 1:4a). "**Ba sauran cewa...ko mace ko namiji. Ai, dukkanku ḋaya kuke, na Almasihu Yesu**" (Galatiyawa 3:28b).

Allah ya ba da girma ga mataye har ya yi umurni cewa mazaje su kaunace matansu yadda Almasihu ya kaunaci ikilisiya, har ya ba da ransa dominta (Afisawa 5:25). "**Ta haka ya wajaba maza su kaunaci matansu, jikinsu ke nan suke yi wa. Ai,**

wanda ya kaunaci mata tasa, ya kaunace kansa ke nan” (Afiswa 5:28). Allah yake so jituwa mai kyau tsakanin namiji da matarsa. Ya ki kisan aure. “Ni Ubangiji Mai Runduna, Allah na Isra’ila, na ce ina kin kisan aure” (Malakai 2:16a). “To, albarkacinsu ku cikasa farin cikina da zamanku lafiya da juna, kuna kaunar juna, nufinku d’aya, ra’ayinku d’aya. Kada ku yi kome da sonkai ko girmankai, sai dai da tawali’u, kowa na mai da dan’uwansa ya fi shi” (Filipiyawa 2:2, 3).

LABARI NA 31. YESU YA BAYANA GA ALMAJIRANSA

Yahaya 20:19-22

¹⁹A ran nan da magariba, ranar farko ta mako, kofosin dakin da almajiran ke ciki na kulle don tsoron Yahudawa, sai ga Yesu ya zo ya tsaya a tsaka, ya ce musu, “Salamu alaikun!” ²⁰Da ya fadī haka, ya nuna musu hannuwansa da kwibinsa. Sai almajiran suka yi farin ciki da ganin Ubangiji. ²¹Sai Yesu ya sāke ce musu, “Salamu alaikun! Kamar yadda Uba, ya aiko ni, haka ni ma na aike ku.” ²²Da ya fadī haka

ya busa musu numfashinsa, ya ce musu, “Ku karbi Ruhu Mai Tsarki.”

Abin da za ka Yi

Me Yesu ya ce? Cika filayen nan.

1. Ya ce musu _____” (aya ta 19).
2. “Kamar yadda Ubangiji ya aiko ni, haka _____” (aya ta 21).
3. “_____ Ruhu Mai Tsarki” (aya ta 22).

LABARI NA 32. MAI YIN SHAKKA YA GASKATA

Yahaya 20:24-29

²⁴Toma kuwa, daya daga cikin sha biyun nan, wanda ake kira Dan Tagwai, ba ya nan tare da su sa'ad da Yesu ya zo. ²⁵Sai sauran almajiran suka ce masa, "Mun ga Ubangiji." Amma ya ce musu, "In ban ga gurbin kusoshi a han-nuwansa ba, in sa yatsana a gurbin kusoshin, in kuma sa

hannuna a kwibinsa ba, ba zan ba da gaskiya ba."

²⁶Bayan kwana takwas har wa yau almajiransa na cikin gidan, Toma ma na nan tare da su, kofosi na kulle, sai ga Yesu ya zo ya tsaya a tsaka, ya ce, "Salamu alaikun." ²⁷Sa'an nan ya ce wa Toma, "Sa yatsanka nan, ka ji hannuwana. Miko hannunka kuma ka sa a kwi-bina. Kada ka zama marar ba da gaskiya, sai dai mai ba da gaskiya." ²⁸Toma ya amsa masa ya ce, "Ya Ubangijina, Alla-hna kuma!" ²⁹Sai Yesu ya ce masa, "Wato saboda ka gan ni ka ba da gaskiya? Albarka tā tabbata ga wadanda ba su gani ba, amma kuwa suka ba da gaskiya."

Albarka Mai Kyau

Yesu ya ce yana da albarka mai kyau ga wanda ya gaskata shi ko ba a gan shi da idonsa ba. Yau mun san Yesu ta wurin Ruhunsa wanda ke zamne cikinmu. Mun san shi kuma ta wurin Maganarsa (Littafi Mai Tsarki).

Wata rana za mu gan shi. "**Amma mun sani sa'ad da ya bayyana za mu zama kamarsa, domin za mu gan shi kamar yadda yake**" (1 Yahaya 3:2b). "**Albarka tā tabbata ga masu tsarkakakkiyar zuciya, domin za su ga Allah**" (Matiyu 5:8). "**Ga shi, zai zo a cikin gajimare, kowa zai gan shi, har da wadanda suka soke shi, duk kabilan duniya kuma za su yi kuka a kansa. Wannan haka yake. Amin**" (Wahayin Yahaya 1:7). Lokacin da ka ga Yesu, za ka yi murna ko bañin ciki? Idan Yesu shi ne Ubangijinka da Allahnka, yadda shi na Toma ne, za ka yi murna Kwarai!

LABARI NA 33. YESU YANA DA IKON BIYA BUKATA

Yahaya 21:2-6, 9-12, 15-17

²“Bitrus, da Toma wanda ake kira Dan Tagwai, da Nata’ala na Kana ta kasar Galili, da ’ya’yan nan na Zabadi, da kuma wadansu almajiransa biyu, duk suna nan tare. ³Sai Bitrus ya ce musu, “Za ni sū.” Suka ce masa, “Mu ma mā tafi tare da kai.” Sai suka fita suka shiga jirgi. Amma a daren nan ba su kama kome ba. ⁴Gari na wayewa sai ga Yesu tsaye a bakin gaci, amma almajiran ba su gane Yesu ne ba. ⁵Sai Yesu ya ce musu, “Samari, kuna da kifi?” Suka amsa masa suka ce, “A’a.” ⁶Ya ce musu, “Ku jefa taru dama da jirgin za ku samu.” Suka jefa, har suka kasa jawo shi don yawan kifin.

⁷Da fitowarsu gaci sai suka ga garwashi a wurin, da kifi a kai, da kuma gurasa. ¹⁰Yesu ya ce musu, “Ku kawo wadansu

kifi a na wadanda kuka kama yanzu.” ¹¹Sai Bitrus ya hau jirgin, ya jawo tarun gaci, cike da manyan kifaye, dari da hamsin da uku. Amma duk da yawansu haka, tarun bai kece ba. ¹²Sai Yesu ya ce musu, “Ku zo ku karya kumallo.” Daga cikin almajiran kuwa ba wanda ya yi karfin halin tambayarsa ko shi wanene, domin sun sani Ubangiji ne.

¹⁵Da suka karya kumallo Yesu ya ce wa Bitrus, “Bitrus dan Yahaya, ka fi wadannan kaunata?” Ya ce masa, “I, ya Ubangiji, ka dai sani ina sonka.” Yesu ya ce masa, “Ka yi kiwon ’ya’yan tumakina.” ¹⁶Ya sāke fada masa, fada ta biyu, “Bitrus dan Yahaya, kana kaunata?” Ya ce masa, “I, ya Ubangiji, ka dai sani ina sonka.” Yesu ya ce masa, “Ka kiyaye tumakina.” ¹⁷Yesu ya fada masa, fada ta uku, “Bitrus dan Yahaya, kana sona?” Sai Bitrus ya yi baki ciki don a fadan nan ta uku ya ce masa, “Kana sona?” Shi kuwa ya ce masa, “Ya Ubangiji, ai, ka san kome duka, ka kuwa sani ina sonka.” Yesu ya ce masa. “Ka yi kiwon tumakina.”

Zo, Ka Ci

Wannan foto mai kyau ne inda Yesu yana gayyaci almajiransa su zo su ci abinci. Yesu ya kira su ga wuri inda za a biya masu bukatarsu. Kai ma kana jin yunwa da kishin ruwa don adalci? Yesu ya ce, “**Albarka tā tabbata ga masu kwađaita ga adalci, domin za a biya musu muradi**” (Matiyu 5:6).

Ku zo wurinsa kowace safiya don ka ci Maganarsa har ka Roshi. Ubangijinka da Allahnka wanda ya cece ka daga bautar Shaidan yana ce maka, “**Ku buđe bakinku, zan ciyar da ku**” (Zabura 81:10b).

Idan kai na Almasihu ne akwai wani lokaci da zai gayyace ka, “**Zo, ka ci.**” Kafin Yesu zai dawo duniya SARKIN SARAKUNA da UBANGIJIN IYAYENGIJI, zai gayyace ku, ku zo bikin Dan Ragon.

“**Mu yi ta murna da farin ciki matu&ka, mu kuma đaukaka shi, domin bikin Dan Ragon nan ya zo, amarya tasa kuma ta kintsa. An yardar mata ta sa tufafin lallausan lilin mai đaukar ido, mai tsabta. Lallausan lilin đin nan shi ne aikin adalci na tsark&kā.**” (Wahayin Yahaya 19:7, 8). Kana da shiri don wannan biki? Ka tuna, ba mu iya yafe adalcin kanmu domin a ganin Allah adalcin kanmu ya zama kamar “**kazamai ne duka**” (Ishaya 64:6b). Adalcin Yesu da kansa kadai ya isa ya mai da mu masu isa mu shiga wurin bikin Dan Ragon nan. “**Shi da bai san zunubi ba, Allah ya mai da shi zunubi saboda mu, domin mu mu sami adalcin Allah ta wurinsa**” (2 Korantiyawa 5:21). Ya đauke namu zunubi, ya ba mu nasa adalci!

Yi Kiwon Tumakina

Bayan Yesu ya ciyad da ku, yana so ku ciyad da wadansu. An ciyad da ku ta wurin koyarwan nan na Bisharar Yahaya? Sai ka gaya ma wadansu abin da Allah ya koya maku. “**Ku yi kiwon garken Allah da ke tare da ku . . . ku zama abin koyi ga garken nan**” (1 Bitrus 5:2a, 3b). Mun iya zama abin albarka ga wadansu idan mun yi kiwon su, mu zama abin koyi garesu. “**Ku na koya musu su kiyaye duk iyakar abin da na umarce ku. Ga shi, ni kuma kullum ina tare da ku har matu&kar zamani**” (Matiyu 28:20).

Amsoshin Tambayoyi

Amsoshin tambayoyi da ke cikin wannan koyarwa suna nan kasa, domin ka gwada ko amsoshinka ke daidai. Ka duba wadannan bayan da ka riga ka ba da amsoshi duka da kanka.

Shafi 4, 5

1. Allah	kwađayin jiki
2. tare da Allah	nufin mutum,
3. Rai	Allah
4. Duhu	9. Mutum
5. Yahaya	10. a cikin mu
6. Jama'a tasa	11. falala tasa,
7. 'Ya'yan Allah	alheri, alheri
8. da jini,	12. Da

sha ruwan da zan ba shi, ba zai
zai ūrajin Rishirwa ba har
abada.

6. Ta yi miji biyar, wanda ta ke da
shi ba mijinta ba ne.
7. sujada
8. A ruhu da gaskiya.
9. Ta koma gari, ta gaya wa mutane
batun Yesu.
10. Ya zo don ya aikata nufin
Ubansa, ya kuma cika aikinsa.
11. Shi ne Mai Ceton duniya.

Shafi 8, 9

1. Murya, jeji
2. Miķe, Ubangiji
3. bayana, shugabana
4. Dan Rago, Allah, zunubin, duniya
5. Isra'ilā
6. kurciya, Ruhu Mai Tsarki

Shafi 34

1. 38	4. Ka daina yin
2. warkar	zunubi
3. dauķe,	5. a. keta, Asabar
tafiya	b. Ubansa ne

Shafi 42

1. zauna,	5. ūraunce
almajirai	6. Allah
2. gaskiya	7. nufin, san
3. bawan zunubi	koyarwa
4. Dan	

Shafi 44, 45

1. Yesu	5. Makaho
2. Maķwata	6. Yesu
3. Farisawa	7. Makaho
4. Iyayensa	

Shafi 61

1. Wanke, kafa, ku wanke, juna
2. Kaunace, ūraunci

Shafi 67

1. duniya	6. san
2. Ubana	7. nasara
3. gani, Ri	
4. dalili	
5. kashe, bautar	
Allah	

Shafi 77

1. Salama alaikun	3. Ku karbi
2. na aike ku	

Shafi 28, 29

1. Ya gaji.
2. Sa mini ruwa in sha.
3. Yahudawa ba su yi cuđanya da
Samariyawa.
4. ruwan rai
5. Duk mai shan ruwan nan zai sake
jin Rishirwa, amma duk wanda ya

As the Lord provides the cost through contributions, free copies of this booklet will be sent in limited quantities to anyone who requests them for personal study or group study. Please tell us clearly how you plan to distribute the booklets. Please write in English to:

WORLD MISSIONARY PRESS, INC.
P.O. Box 120
New Paris, Indiana 46553 U.S.A.

Wannan littafi ba domin a rarraba ga mutane
kowa da kowa. Yana domin kai, ko wasu
mutane kima su bincike su tare.

Kyauta—Kada a sayar

Bible text is from the Bible in Hausa, *Littafi Mai Tsarki*, ©1979 by the United Bible Societies, Africa Regional Centre, Nairobi, Kenya. Used by permission.

Read booklets online or by App
www.wmp-readonline.org

Cover by Andrew Beverly. Used by permission.